

NARODNI LIST

Ishaja vsak detrtek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Vse pošiljatve (dopisi, reklamacije, vprašanja itd.) je pošiljati na naslov: „Narodni List“ v Celju. — Reklamacije so poštne proste. — Uredništvo: Schillerjeva cesta št. 3.

„Narodni List“ stane za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za Ameriko in druge dežele na leto 5 K 60 vin. Naročnina se plačuje vnaprej. — Posamezna številka stane 10 vin.

Oglasi se računajo po 12 vinarjev ena petit vrsta. — Pri večkratnih objavah znaten popust po dogovoru. Pristojbine za oglase je plačevati po pošti na naslov: „Narodni List“ v Celju.

Kako misli priprost slov. kmet o narodnem delu?

Kakor smo poročali, se je kot odgovor na nemško dvamilijonsko zbirko za nemški Schulverein uvedla med Slovenci zbirka za 200.000 kron za Ciril-Metodov obrambni sklad. 1000 Slovencev se ima zavezati, da tekom petih let plača po 200 kron za ta sklad, ki je namenjen za obrambo naše slovenske meje. Da bodo se takoj oglasili razni požrtvovalni in zavedni rodoljubi v vrstah našega razumnštva in dobro stoječega trgovstva in obrtništva, smo vedeli naprej. Da med tistimi, ki bi se lahko v teh stanih v gori naznačeno plačilo 200 K zavezali, manjka še tisoč in tisoč imen, je žalostno, pa resnično. In če je smisel za narodno obrambno delo med pripadniki teh slojev tako malo, kako naj zahtevamo to od našega priprostega kmetijskega ljudstva, ki v težki skrbi za svoj obstoj jedva more misliti na kaj drugo nego na svoj gospodarski položaj in njega izboljšanje? In vendar se najdejo tudi v teh vrstah možje, ki iskreno narodno čutijo, ki zasledujejo boj za narodove pravice z vnemo in ljubeznijo, ki čutijo v svojih srcih tudi dolžnost požrtvovalnosti in doprinašajo — dasi težko — žrtve za ta veliki boj.

Naravnost krasen vzgled narodne požrtvovalnosti in ljubezni do domovine nam podaje neki slovenski kmet iz okolice Beljaka na Koroškem, ki je poslal Ciril-Metodovi družbi izjavo, da se zavezuje plačati za obrambni sklad 200 kron in obenem poslal sledeče pismo:

„Odločil sem se vstopiti v vrsto onih, ki žrtvujejo za sklad 200×1000, ker uvidevam veliki pomen samo-

obrambe slovenskega naroda. Obenem kličem slovenskim kmetovalcem:

Vzdramite se! Gre se za zemljo in deco slovensko! Kaj vam hasne, ako zapusti marsikateri izmed vas znatno premoženje svojim otrokom, ako pa jim ne more dati narodne izobrazbe?! Izgubljeni so otroci za narod s premoženjem vred! A takih otrok je pri nastitsoče. Dragi stanovski tovariši, vstopite mnogoštevilno v narodno vojsko in pokažite, da tudi naš bedni kmetški stan neče biti zadnji, ko ga kliče na obrambo domovine.

Res, težko je kmetu položiti kak izdaten dar na oltar domovine, ko ga pritiska država, dežela, občina in pri nas še ponemčevalna šola z ogromnimi davki. Toda s štedljivostjo se tudi doseže nekaj in pravemu rodoljubu mora biti v veselje štediti v blagor svojega naroda! — Koroški kmet, vkljenjen v verige „nemškega robstva.“

Toliko domovinske ljubezni najdemo malo pri marsikaterem razumniku. Zato le kličemo: Slava vrlemu kmetškemu narodnjaku! Naj bi ga posnemali mnogi stanovski tovariši, naj bi se pa učili od njega zastopniki drugih boljše stoječih stanov!

Klerikalno „gospodarsko“ delo.

V zadnji številki smo na uvodnem mestu poročali o brezvestni špekulaciji klerikalne stranke glede posojilnice v Marenberku. Klerikalna zadružna zveza v Ljubljani je to posojilnico pritirala s svojo nezmožnostjo tako daleč, da bo posojilnica najbrž v kratkem času propadla in da bo na stotine

slovenskih kmetov ob meji moralo plačevati visoke svote. Posojilnica je vsled premetenosti duhovnikov prevzela visoke obveznosti po propalem konzumnem društvu, ki so ga ustanovili duhovniki, in jo je to pripravilo v likvidacijo. Na stotine slovenskih kmetov ob meji gre na beraško palico. To je gospodarska stran te brezvestnosti klerikalne „gospodarske“ organizacije. A narodna strban? Vsak najpriprostejši človek si bo lahko izračunal, kaj pomeni, ob meji, torej v krajih, kjer nemštvo dan za dnem bolj pritiska, pogmati le par slovenskih kmetov na beraško palico, — in tem bolj bo spoznal vsakdo, kaj pomeni, stotine slovenskih kmetov pregnati z rodnih domov. Tako kopljejo klerikalci s svojo zločinsko sleparsko brezvestnostjo grob slovenskemu narodu ob slovensko-nemški meji.

In ti ljudje še kočejo koga učiti narodnega mišljenja in čuvstvanja?

Kako razumejo klerikalci svoje lažnivo geslo, da hočejo ščititi gospodarske koristi slovenskega kmeta, naj našim poštenim kmetom jasno pokaže sledeče:

„Slov. Nar.“ poroča:

Klerikalci naglašajo vedno in vedno v časopisih in na shodih, da jih v vsem njihovem delovanju vodi ljubezen do slovenskega kmeta in skrb za njega blagor. Zgolj, da varujejo gospodarske koristi slovenskega kmeta, tako pripovedujejo svojim vernim ovcam, so se klerikalni poslanci v državnem zboru uprli trgovskim pogodbam z balkanskimi državami, da bi s tem preprečili, da se odpro meje naše države tuji živini. S tem so dosegli, tako zatrjujejo na vsa usta, da cene domače živine niso padle, marveč še celo poskočile.

Vse te bajke seveda naše nepoučeno kmetško ljudstvo klerikalcem verjame ter jih vsed tega smatra za velike svoje dobrotnike in osrečevalje. Kako grdo se jim da voditi za nos! Dokazano je namreč, da je vse to klerikalno govoričenje samo pesek v oči in navadno sleparstvo. Da se nam ne bo očitalo, da samo sumničimo, navajamo ta konkreten dokaz, kako nesramno varajo klerikalci našega kmeta. V Ljubljani obstoji, kakor je znano, klerikalna „Gospodarska zveza“, ki se peča z najraznovrstnejšimi kupčijami. Ta „Gospodarska zveza“ je prevzela med drugimi kupčijami tudi nabavo volov za Pulj. Človek, ki čita klerikalne liste in posluša na shodih klerikalne poslance, bi sodil, da kupuje „Gospodarska zveza“ potrebno živino od prvega do zadnjega repa doma, da s tem podpre domačo živinorejo in domače kmetovalce. Kaj še! Ali veste, kje kupuje klerikalna „Gospodarska zveza“ živino, ki jo dobavlja za Pulj? Na Ogrskem! Kdor tega ne verjame, naj pride v Ljubljano. V hlevih pri „Bavarskem dvoru“ bo videl ogrske vole z dolgimi rogovi, ki jih klerikalna „Gospodarska zveza“ dobiva teden za tednom z Ogrskega in jih pošilja potem v Pulj! In vendar imamo pri nas doma mnogo lepe živine, ki bi jo naš kmet prav rad prodal za razmeroma nizko ceno, toda klerikalni mogotci se za to domačo živino ne brigajo in raje kupujejo vole za drag denar na tujem. — Takšna je ljubezen naših klerikalcev do slovenskega kmeta v pravi luči. Z jezikom se kmeta prilizujejo in se mu hlinijo za največje prijatelje, v dejanju pa so mu najhujši nasprotniki in škodljivci, ki mu niti tega no privoščijo, kar

LISTEK.

Šaljivec iz Podravja.

Zbirka pripovedek iz Podravja na Štajerskem, ki jih zapisuje Janko Osojnik.

Marberški bal.

V Marberg je dospel glas o imenitnih plesnih zabavah, ki se prirejajo zimo za zimo po spodnještajerskih mestih in trgih. Marsikje namreč ne zmorejo meščani niti petih parov plesalcev, zato pa prirejajo takozvane barabske plese ali lumpovske bale, katerih se smejo udeleževati tudi hlapci, pometači in sploh vse, kar je „nemškega.“ Čim grje so plesalci oblečeni in čim slabije plešejo, tem lepši je bal. Marberžani so slišali, kako izvrstno se obnašajo taki bali v Slovenski Bistrici, v Ptujju, da celo v Ormožu in Ljutomeru. V tajni seji so sklenili, da Marberg v tem oziru ne sme zaostati, zlasti sedaj ne, ko ima prostorno občinsko dvorano kakor nalašč za plesne zabave in narodne veselice.

V sosedne in oddaljene nemške kraje se je poslalo povabilo na mar-

berški „Lumpenball,“ ki se priredi na mastno nedeljo. Od vseh strani so prihajale obljube, da prihite spodnještajerski lumpje z veseljem na mastno nedeljo v Marberg, kjer bodo praznovali svoj narodni praznik. Lahko si torej mislimo, s kako vnemo so se pripravljali Marberžani na bal, kako so snažili in krasili dvorano in kako so švigale marberške kuharice pred ognjišči. Naj stane kar hoče, Marberg se mora pokazati v lesku in slavi.

Mršave kobile so že vlačile po globokem blatu polne vozove gostov v Marberg. Nihče se ni mogel nagledati teh pisanih lumpov, beračev, pometačev, ciganov, dimnikarjev, drvarjev itd., ki so se s krikom in vikom privražali v Marberg.

Tudi ženskih barab preoblečenih v čarovnice in cigalice je bilo nekoliko med njimi, ki so skovikale in hajlale še glasneje nego njihovi moški tovariši.

Pri vhodu v plesno dvorano je stal zvečer policaj Šorfšic, preoblečen v razbojnika z veliko gorjačo v roki, s katero je mahal prihajajočim plesal-

cem in gostom v pozdrav. Sredi dvorane sta sedela na nizkih stolčkih godca, goslar in harmonikaš, ki sta škripala in godca venomer marberško himno „filfretfilfrait“. V gornjem koncu dvorane pa so se šibile mize pod težo peciva, pečenega, praženega in kuhane mesovja, vina, piva in raznovrstnega žganja. Na steni je visela možnja, s 100 tolarji, dar marberške občine najboljšemu lumpu nocojšnjega večera.

Kadarkoli je prihajal mimo Šorfšica kak nov gost v dvorano, je završalo po vseh koncih, zlasti pa takrat, ko so se pokazali Ptujčanje s palicami in bikovicami, s katerimi so mlatili po Slovencih dne 13. septembra tistega in tistega leta. Tujci in domačini so se pogovarjali in zabavali, kakor so se znali, pripovedovali so se dovtipi, da se je mati županja Guzlova Neža pokala venomer po debelih bedrih. Kmalu se je začelo piti in plesati in vsak se je trudil po svoje, da si pribori prvo ceno 100 srebrnjakov.

* * *

V tistih dneh so izpustili v Celovcu znanega klateža in šaljivca Pavlušo iz ječe, v kateri je bil preselel dva meseca zaradi žalitve celovških mestnih stražnikov. Pavluša se je vračal na Štajersko in menil stopiti v kako službo, kar je zvedel, da se vrši v Marbergu barabski bal. Kaj bi dolgo pomišljal! Gazil je ves večer po blatu, dokler ni prispel okoli desetih v Marberg. Brez obotavljanja je vstopil v plesno dvorano, blaten, umazan in razcapan, kakoršen je bil. Resno se je ozrl po dvorani in gostih in takoj spoznal, da je dobro zadel, ko je slišal navdušene klice in pozdrave. Njegove oči so obvisle na pečenkah v gornjem delu dvorane, katerim se je bližal polagoma, ne meneč se za raznovrstne pozdrave. To pa je res dober lump! Vse je zrl za njim in se čudilo, kako se zna naravno obnašati in korakati ko prava baraba. Pavluša je obstal pred obloženimi mizami, razkrenil noge, vtaknil debelo umazano levico v raztrgani hlačni žep, z desnico pa je segel po puranovem stegnu ležečem na lesenem krožniku. Trikrat štirikrat je

bi mu lahko sami dali. Ali še je potem verjeti, da bi se ti ljudje potegovali za kmetijske koristi na Dunaju? Kdor ima še kolkčkaj možganov v glavi, tega ne bo verjel. Čas bi že bil, da bi tudi naše ubogo kmetijsko ljudstvo spoznalo klerikalce, kako nesramno ga varajo in vodijo za nos, ter jim pokazalo vrata.

Mi nimamo k temu nič pripomniti. Priporočamo samo našim kmetovalcem zgornje vrste v pobožno razmišljanje!

Gospodarski paberki.

Kreditna in stavbena Zadruga „Lastni dom“ v Gaberju pri Celju.

Odkar se je ta zadruga preosnovala iz delavske stavbene zadruge v splošno kreditno in stavbno zadrugo, očitno napreduje. Pridobila je od tistega časa lepo število novih zadržnikov in se njen promet od dne do dne vidno zvišuje.

Denarni promet je znašal v prvi polovici tega leta K 784.958'23; lansko leto o tem času K 465.415'26, — toraj letos več za K 319.542'97. Ta denarni promet se razdeli med najvažnejše postavke sledeče:

Hranilnih vlog je bilo lani prvega pol leta K 157.366'47, letos K 266.317'47, toraj več za K 108'951. Posojil se je vrnilo lani K 57.037'04, letos K 73.032'06, toraj več za K 15.995'02. Na obrestih od posojil so plačali zadržniki prvo pol leta lani K 7.521'48, letos K 11.567'33, toraj več za K 4.045'85. Zadržnikov je vstopilo na novo v istem času lani 46, ki so plačali na vstopninah 92 K, glavnih deležev 800 K, opravnih deležev 12 K; letos pa jih je vstopilo 69, ki so vplačali na vstopninah 120 K, glavnih deležev 820 K, opravnih deležev 40 K; tedaj letos več 14 zadržnikov, 28 K vstopnin, 20 K glavnih deležev in 28 K opravnih deležev.

Stavbenega kredita in posojil se je dalo prvega pol leta lani K 116.158'42, letos pa K 140.236'75, toraj več za K 24.105'33. V tokočem računu se lani ni nič izplačalo, letos pa K 59.293'19.

Rezervni zaklad znaša okroglo 12000 K, torej več, kakor pri vsaki drugi štajerski klerikalni in marsikateri drugi posojilnici.

Zadruga ima med vložniki razposojenih 122 hišnih hranilnih nabilnikov, ki imajo namen navajati ljudstvo k varčnosti. Ta namen se je dosedaj v veliki meri dosegel.

Ni podcenjevati tudi dela „Lastnega doma“ v celjski okolici, in sicer v onem delu te občine, ki je zaradi tamkaj se nahajajočih tovaru, najbolj izpostavljen pomemčevanju in je toraj nevarnost, da se občinstvo svoji narodnosti odtuji. „Lastni dom“ je pripomogel slovenskim uradnikom in delavcem, da imajo lastne hišice tako, da ostane okoliška zemlja v slovenskih rokah.

Odločno je obsojati vsako ravnanje proti temu narodnemu zavodu, ki vstrajno deluje za korist in napredek Slovenstva v Celju in okolici. Stavbena in kreditna zadruga se je ustanovila iz življenske potrebe ljudstva, vrši svojo nalogo vestno in mirno samo iz stališča narodne koristi, ne odjeda drugim zavodom celjskim, ki nimajo tega namena kakor Lastni dom, nobenega zasluga in njim gotovo ne dela konkurence. Poslovanje zadruge je zelo solidno in popolnoma sigurno in lepa bodočnost zadruge je vzlic vsem napadom narodnih škodljivcev popolnoma zagotovljena.

Je kaselsko rajneto še priporočati? Svoječasno se je temu jabolku pela velika slava. Priporočalo se je celo kot najpriporočljiveje izmed najboljših in tudi v štajerskem normalnem sortimentu mu je še danes odkazano odlično mesto. Nikakor nismo toliko samoglavni da bi kratili temu jabolku zaslužno slavo. Res je, da drevo v drevsni dobro uspeva, da je zadovoljno z malone vsakršno lego in tudi z ostrejšim podnebjem. Tajiti se ne da, da drevo silno bogato rodi; veje se mu dostikrat lomijo od prebilnega bremena. Toda drugo vprašanje je, kakšen je sad! In tu moramo, vsaj kolikor se opiramo na lastne izkušnje, priznati, da kaselska rajnetna glede kvalitete sadja ne zasluži splošnega priporočila. V vlažnih legah sad neznansko rad gnije in ne dozori po želji, v suhih legah pa ostane grintav in droben. Tudi je drevo zelo podvrženo strupeni rosi. Najbolje to drevo pač uspeva v obcestnih nasadih. Ali četudi je sad navidezno lep, vendar traja neskončno dolgo, preden se „na ležišču“ omedi, da je za užitek. Pa še tedaj zaostaja glede okusa daleč za našimi manj hvaljenimi, pa mnogo hvaležnejšimi vrstami. Jabolka pa ostane v mesu navadno usnjata, suha, kaj rada pa se v srambi zgubanči in ostane celo nevžitna. Ali bi torej ne kazalo, v naših lepih, za vpešno sadjarstvo tako ugodnih nasadih saditi hvaležnejše vrste, na pr. v slabših legah neprekosljivi bobovec in šampanjko, v bolj-ših legah naš slavnoznani mošancelj in prežlahno kanado-rajneto, razmnožbo morda že itak preveč razširjene kaselke rajnete pa omejiti. Vsekako bi bilo dobro, da bi izkušeni sadjarji javno izrekli svoje mnenje da bi se doglala resnica o tem pri nas tako zelo razširjenem sadu.

O uporabi biča pri konju.

Že mnogo učenjakov — med njimi celo Aristotel — se je bavilo z vprašanjem živalske duše. V zadnjem času je konj nekega večjega gospodarja na Nemškem vzbujal splošno pozornost znanstvenikov, ker se je zdelo, da je naravnost umetnik v računanju. Preiskovali so konja natančno in dognali, da ima konj skrajno potencijano zmogljivost zaznavanja za minimalne, nena-menjene in nezavestne kretnje vpraševalca. Vpraševalec je moral zahtevani rezultat vedno najprej sam vedeti in krepko nanj misliti, predno ga je mo-

gel konj naznačiti s stopom (korakom); rešitev je torej bila odvisna od vprašalca in ne od konja. — Kakor je te dobre lastnosti oziroma uspeha živali vzrok človek, tako je kriv tudi slabih lastnosti konj ne žival, ampak človek. Le pusti ga samo parkrat brez kazni se obnašati nedostojno, mu preide to v navado, ki se včasih pozneje sploh ne da iztebiti. Take slabe lastnosti treba v kali uničiti, in v to svrhu je treba — biča. So n. pr. konji, ki pri jedi vedno grizejo svoje sosedo, pri čemur včasih nastanejo pravcati pretepi v staji. Ako dobi konj, kakor hitro se to opazi, takoj z bičem pošteno „porcijo“, se bo navadno za dalje časa tega odvadil. A tudi v mnogih drugih slučajih je potreben bič. A vedno treba postopati previdno. Žival mora vedeti, zakaj je kaznovana. Svariti pa je pred prevečkratnim kaznovanjem, ker postane konj sicer neobčutljiv in na udarce sploh več ne reagira. Mnogokrat postane celo hudoben in zahrbtn. — Lahki udarci z bičem, ki bi naj konja prisilili v hitrejši tempo, so vedno na mestu. — Splošno je dobro konja — mislimo tukaj samo na konja v gospodarski uporabi — privaditi na hitro hojo že od mladosti. Konj, ki je sicer od narave temperamenten, se kmalu privadi počasne hoje, če pride v roke flegmatičnemu gospodarju, ki ga rabi vedno za počasno hojo. — Nasprotno se pa flegmatični konj že po par udarcih z bičem privadi hitrejši hoji. Za konja v gospodarstvu je pa hitri tempo v gotovi meri velike važnosti. Če je kak voz pretežko naložen, preide uporaba biča pač navadno v uničenje živali. Nepokvarjen konj stori ravno pri težkih voznjah svojo dolžnost v polni meri. Če je pa njegova storilna sposobnost prekoračena, je neusmiljeno točenje konja popolnoma nesmotrno. Konj pri tem postane nemiren, vleče neredito, in navadno se zgodi še kakšna nesreča. Gotovo je v takem slučaju najbolje, če se takoj vzame priprež. Dasi se mučenje živali po postavi strogo kaznuje, vendar ostane nešteto slučajev brez kazni, ko se naravnost surovo stavi na konje zahteve, ki jih ti ne morejo izpolniti. Stvar in dolžnost gospodarjev je, da pri hlapcih tako postopanje zabranijo in če vidijo ponovitev takih slučajev, naj magari mučiteljem živali samim dajo bič — na poskušajo. — Če se s konjem od mladosti pozorno in previdno ravna in se ga ne privadi slabih lastnosti, bo treba rabiti pri njem bič samo v navadni uporabi in ne kot — mučilno sredstvo. Konj mora reagirati na najlažji udarec. K temu ga pa privadi le zmerna uporaba biča. Neki Francoz je hotel pred leti najti poseben „konjski jevik“ ali volapuk, ki bi naj nadomestil — bič. Razpisal je tudi nagrado za kočijaža, ki bi mu pripeljal konja, ki bi vsako stvar naredil samo na besedo — brez biča. Ne vem, če si je do danes kdo nagrado zaslužil. Taki poskusi bodo pač ostali poskusi. Konj, ki je že za nezavestne kretnje tako

občutljiv, bo seveda na namenoma izvršene kretnje s pomočjo uzde itd. tembolj reagiral. Vsekakor najboljše izhaja s konjem oni, ki privadi konja na razne besede, na zmerno uporabo biča — in tuintam na kako pohvalo v karšnikoli obliki.

Po „D. P. L.“

Prenovljenje ozkih ogonov v široke.

(Po lastnih izkušnjah zapisal Vičanski Škerlec pri Veliki Nedelji.)

Res veselo je, da se je začelo tuintam daniti pri naših spodnje štajerskih kmetih, oziroma pri mlajših posestnikih. Začeli so gledati po strani ozke malovredne ogone s štirimi brazdami, ter napravljati iz njih takozvane široke sloge ali postati. Kaj pa so pravzaprav ozki ogoni s štirimi brazdami? Na to bode vsak modrejši kmetovalec lahko odgovoril, da so taki ogoni potrata zemlje na njivah, ker polovice njive se porabi za razgone, v katerih nepriraste čisto nič, po dveh brazdah, ki ležita zraven razgona, raste malo, in v sredini takega ogona, kjer se nahaja cela zemlja, ne more zopet rasti kaj prida. Ako pa nastopi mala suša, trpijo hudó rastline na ozkih ogonih. Vse drugače pa je na širokih, kjer je vsa zemlja enakomerno sprezezana in je v enakem kulturnem stanju, ter tudi enakomerno rodi. Res je, da je oranje in obdelovanje na širokih ogonih počasnejše, nasprotno pa tudi skoraj enkrat toliko priraste na taki njivi, kakor pa na njivi z ozkimi ogoni. Ako se pa na takih širokih postatih sadi in seje v ravnih črtah fižol, krompir, kornuza itd. se lahko obdeluje z živino in sicer z lahkim trudom s priprostimi stroji, ki so nalašč za to pripravljene in ki jih zna vsak vaški kovač izdelovati. Morda poreče kdo, da ni mogoče takega širokega ogona enakomerno posejati z roko. To je živa resnica. Pa kaj za to? Lahko se seje s širokim sejalnim strojem (Drill-Breitsämaschine); pri taki setvi se veliko semena prihrani itd. O tej setvi pišem po lastnih izkušnjah v eni prihodnjih števil „Nar. Lista.“

Napraviti iz ozkih ogonov široke je čisto priprosto, lahko in hitro delo. Njiva se razdeli tako, da se vzame po šest do deset takih ozkih ogonov za en široki ogon. (To je odvisno od tega, kako široke kdo hoče imeti.) Potem se potegne zemlja iz ogona v razgon, pa le samo toliko da je razgon poln. Tako delo ti lahko opravijo otroci. Kjer misliš imeti razgon, se ga pa pusti. Ko je to zgotovljeno, se počez povlači in se začne od začetka njive orati. Ko je oranje dogotovljeno, imaš vso zemljo v enakem kulturnem stanju. Nekteri pa, kakor sem videl, zorjejo ogone po dva in dva skupaj in ko pride zopet na oranje, storijo isto. Potem pa imajo tako široke razgone da jih morajo zametavati: To ni dobro, ker je prvič veliko dela in drugič pa zemlja ni enaka.

močno ugriznil in odložil zopet kost ter se lotil rajši mrzle svinjske gnjati. Ves čas mu je občinstvo poskalo in marsikateremu lumpu je bilo zelo žal, da mu ni prej prišla ista misel. Pavluša se je najedel, potegnil z mize beli prt ter si obrisal usta in roke, nato pa nagnil vrč vina in požiral dolgo, dolgo. Malo je še pobrskal po dortah in slaščicah, trčil ob steklenico žlahtnega žganja, poduhal in mlasknil z jezikom ter potegnil iz nje dva požirka. Nato se je obrnil k strmečemu občinstvu, pljunil oblastno na tla in dal znamenje zijajočima godcema, naj zaigrata poskočno polko. Godca sta ubogala in Pavluša je namignil debeli materi županji, da je zdaj pri volji malo z njo zaplesati.

Mati županja se je režala ves čas na glas zanimivemu lumpu in si je štela v čast, da si je izbral ravno njo za prvi ples. Neznani tujec je bil gotovo imeniten gospod, vsaj odličen gledališki igralec z Dunaja ali Berlina ali kaj takega, ker navaden meščan ne more tako naravno posnemati barab v vedenju in kretanju. Razcapani lump

je udarjal pri plesu z blatnimi črevlji po tleh, da je kar odmevalo, in sukal pri tem mater županjo in suval z njo v skupine ljudi, ki se jima niso utegnili ogibati. Ko je doplesal, je stopil k županu Guzlu ter mu odvezal meni nič tebi nič zlato verižico z uro ter si pripel ob telovnik. Guzl se je neizmerno smejal vedoč, da je to le dovtip in da dobi po zabavi svojo uro zopet nazaj. Svetovalec Purcl, ki je nosil praznično obleko, je moral sleči svojo lepo suknjo ter jo zamenjati za Pavluševo raztrgano. V suknji je bila slučajno listnica z bankovci, kar je Pavluša takoj začutil. Bankovce je mirno preštel ter jih vtaknil zopet smehljaje v žep.

„Dovolj!“ je zaklical gospod Guzl. „Gospoda dovolite, da porabim ta trenotek in oddam častno ceno našega večera najboljšemu lumpu. Menim, da smo vsi ene misli, komu se naj izroči častni dar.“

„Vsi! vsi!“
Župan se je stegnil in snel visečo možno s težkimi srebrnjaki ter jo izročil najboljšemu lumpu-Pavluši. Vsi

so pričakovali, da bo sedaj povedal tujec svoje ime in svoj stan ter da bo izročil uro in suknjo lastnikoma, Pavluša pa je menil najbrž uranjati svoje burke še naprej, ker je gospodu županu le molče prikimal ter stopil k nekemu možu, ki je stal za drugimi ljudmi pri meseni mizi celo sam. Bil je Šterc, ki je bil porabil slavnostni trenotek zase in si napolnil vse žepe s pečenimi piščanci, ko ni nihče pazil nanj. Pavluša ga je bil videl in bi mu bil sicer privoščil kako pišče, toda vendar se je hudoval na njegovo nepoštenost, zato je zagrabil skledo mastne omake in jo izlil po Šterčevih žepih rekoč:

„Ne hudujte se, prijatelj, pišče bi se vam do jutra v žepu celo posušilo. Dovolite, da vam prilijem nekoliko omake.“

Preplašeni Šterc se ni utegnil umakniti in je začel metati piščance iz žepov, da se osnaži. Marberžani in njihovi gostje pa so planili po njem in ga topli in suvali ter kričali nad njim:

„Kaj, ti bi nam rad kradel pi-

ščance? Ti pokveka tatinska! Udri ga! Butni ga!“

Ko se je polegel nekoliko hrup in se je pobral osramočeni Šterc, ni bilo neznanega gosta nikjer več. Pregledali so vso dvorano in klicali po Marbergu, tujca pa ni bilo. Z njim je zginila županova zlata ura in Purclova suknja z listnico, z njim 100 srebrnjakov, katera si je bil pošteno zaslužil. Kakor so se bili do polnoči dobro zabavali in smejali, tako so se po polnoči debelo gledali in jokali. Bilo je konec marberškega plesa.

Drugo jutro so se gostje tiho odpravljali iz Marberga, župan pa je še vedno čakal in čakal tujega plesalca in svoje ure.

Po desetih dneh je prinesel poštar gospodu Guzlu razglednico iz Zagreba s čudnimi besedami:

„Marberžane, med katerimi sem prebil na svojem potovanju s Koroškega dve veseli urici, pozdravljam pristrčno. Udani Pavluša.“

Drug zelo priporočljiv način pa je, da se od ozkega ogona odreže od vsake strani po ena brazda. Ostali dve pa se z motiko razkopljeta in izmečeta. To tudi lahko otroci storijo. Kjer pa je za razgon namenjeno, se razgon pusti odprt. Potem se povlači počez, da se zemlja zdrobi in splanira. Najboljši čas za to je zdaj, ko se napravljajo prabe za jesensko setev.

Dragi stanovski tovariši!
Ako storiš tako, bodeš imel vso njivo v enakem kulturnem stanju in vse rastline ti bodejo enako rastle, če si le seme sčistil s trijernim strojem za sortiranje (Sortier-Trieur-Maschine) in ne z navadnim trijerjem. O tem sem popolnoma prepričan.

V Vičancih, 1. avgusta 1909.
Pogojno pravico do dveletne vojaške službe imajo učenci kmetijskih šol, ki dovrše šolo z dobrim uspehom. Če zadoste prvi dve leti vojaškim dolžnostim brez graje ter dokazujejo, da bodo po izstopu iz vojaške službe kmetovali na svojem ali svojih staršev domu, smejo na podlagi odredbe c. kr. vojnega ministerstva z dne 22. maj. srpana 1895 št. 4643 prositi proti koncu drugega vojaškega leta, da se jim odpusti tretje službeno leto.

Neplođovitost krav. Živinorejec Kolterburg opisuje v časopisu „Deutsche landwirtschaftliche Viehzucht“ svoje postopanje zoper neplođovitost krav. Vzame se navadne kvasnice, (ponekod drožice imenovane), kakor se jih dobi pri vsakem peku, se jih premeša z vodo, pusti čez noč v topli sobi stati; Zjutraj se spravi to v spolovilo krave tako, da je to s kvasnicami čisto prevlečeno. To se naj stori takoj, ko se opazi, da se krava goni. Drugo jutro se z mlačno vodo izpere in se pelja kravo takoj k biku. Uspeh je baje velik in je že mnogo živinorejcev ta način s srečo poskusilo.

z Ali živali mislijo? Pod tem naslovom je prijavil indijski podmaršal Tyrell pončen članek v časopisu „Spectator“. Tyrell je imel opico, pred katero je postavil ob neki priliki zrcalo, da bi opazoval, kako se bo žival obnašala proti svoji podobi. Opica je seveda mislila, da vidi svojo tovarišico in je skočila za zrcalo, da jo prime; potem pa se je vrnila in se postavila zopet pred zrcalo in nekolikokrat ponovila skok za zrcalo. Končno je pa uvidela, da je njen trud zastonj in je prišla na pravo misel. Trdno zroč v zrcalo, je nategnila počasi in tajno svojo roko za zrcalo ter pazila, če bi osegla tam svojo tovarišico. Ves čas si spustila očesa z zrcala. — Nekoč si sedel podmaršal na verandi in čital; opica je bila privezana k stebri na katki verižici. V tem je prišel vojak nekim obvestilom in se je postavil pod generalom po vojaško. Opico je to zanimala vojakova puška in jo je s šala takoj doseči. A verižica je bila pkratka. Opica pa si je pomagala. Zabila je palico, ki je slonela blizu nj in je potrkala radovedno ob puško kopito in je odložila zopet palico z dovoljnimi obrazom.

Po toči poškodovani vinogradi in sadnjaki. O nesreči, katera je silno zahtevala 24. p. m. deloma ormoški in ptuj okraj, naj omenim sledeče: Čerav imajo ljudje z vredbo poškodovan hramov, polj, travnikov in s priso krme itd. čezmerno opraviti, naj pozabijo v tem obupnem času na sje, z velikim trudom in stroški nasa, e vinograde ter sadovnjake. — Akorpa je letošnja letina v nekaterih kih popolnoma uničena, moramo vendakrbeti, da omenjene nasade kakorajhitreje in kolikor mogoče v stari spravimo. To se bo pa samo tedaj urečilo, če se bodo vsa dela, katera vsled te nesreče potrebna, o prav času in zvesto izvršila, kar so do res samo nekateri posestniki storili. V vinogradih je takojšnje škroplje potrebno, z 1/10 tekočino, prirejeniz galice in apna, da vsaj ostalo je in zdaj rastoče mladice ohranimo. To škropljenje se naj v dobi kakih 1 dni 1 do 2 krat ponovi. Razen tega naj zemlja, ki jo je nevihta zbrzralja (skoplje) in na zemlji lep trsje poravna. Poškodovano sad drevje je tudi treba natančno z njeno tekočino poskropiti ter natrtejevje gladko odrezati in rane s toj katranom (Theer) namazati. Mj zelo poškodovano drevje, katero imajo eni strani čisto olupljeno skorjo, treba izkopati, in z

drugimi drevesci nadomestiti. Manj poškodovanemu drevju, ki ima še gladko skorjo, se naj namaže deblo in močnejše veje z zmesjo, narejeno iz ilovice in kravjeka, da se suše obvaruje. Vinogradi niso tako močno poškodovani, da bi jih morali prerigolati in nove trte saditi. — O nadaljnem potrebnem opravlilu v poškodovanih sadovnjakih in o rezi trt se boče pravočasno poročalo. A. Pirstinger.

Priporočamo našim rodbinam Kolinsko cikorijo.

7 urednikovih zapovedi za dopisnike.

1. Poročaj o vsakem dogodku hitro in pošlji dopis takoj.
2. Piši kratko, štedi s časom za sebe in za — urednika. Načelo ti naj bo: dejstva — in nič praznega besedičenja.
3. Bodi jasein, ne piši s svinčnikom, ampak s črnolom in čitljivo, posebno imena in številke; delaj kratke stavke!
4. Ne piši v poročilih „včeraj“, „danes“, „jutri“ itd., ampak napiši vedno datum.
5. Ne popravlaj besed; napačno besedo prečrtaj in napiši nad njo ali poleg nje pravilno.
6. Ne piši nikdar na obe strani lista. Če je kak daljši dopis, ga je včasih treba v tiskarni dati dvema stavcema in se mora list razdeliti; če pa je popisan na obeh straneh, je to nemogoče.
7. Pripiši vedno svoje ime in bivališče; to je le za uredništvo in ne izve tega nihče; dopisi brez podpisa se ne sprejemajo.

Poučni kotichek.

Klerikalno siromaštvo. Kristus ni imel, kam bi glavo položil, njegovi nasledniki pa plavajo v bogastvu. — Cerkevno imetje v čeških deželah brez lovskih revirjev, ki znašajo včasih več kot veleposestva, dalje brez pivovarn, žganjarn, opekarn, mlinov itd. znaša:

	posestev	ha
praška nadškofija	54	24.420
avguštinski red	16	15.130
benediktinski „	18	48.890
cistercijanski „	19	48.560
križevniški „	16	26.939
premonstratenski red	14	114.490
maltaški red	22	36.039
dominikanski red	9	5.352
malteški red	3	3.013
terezijanski plem. zavod	3	31.504
svetangelski „	10	16.319
kapitelj Sv. Vida	32	58.664
proštija tega kapitlja	10	6.210
kraljevograški škof	3	13.930
kapitelj	2	4.177
višešehradski	8	9.075
proštija	1	2.449
kapitelj staroboleslavski	3	4.020
litomerska škofija	5	4.034
krumlovski prelat	2	3.964
razni	11	13.655

	posestev	in revirjev
Na Moravskem:		
olomuški nadškof	26	179.842
kapitelj	10	45.792
avguštinski red	6	6.515
benediktinski „	4	10.967
cistercijanski „	3	10.967
red nemških vitezov	8	51.699
križovniški red	3	5.793
premonstratenski red	7	10.910
red „Maria Schul“	11	37.113
brnska škofija in kapitelj	6	6.136
razni redovi	10	13.302

Na Šleskem:

	posestev	in revirjev
nadškofija vratislavka	21	180.262
red nemških vitezov	26	87.958
red malteški	9	6.896

Pripomnimo, da smo na Češkem in Moravskem izpustili celo vrsto „manjših“ veleposestnikov cerkve. Ti imajo skupno 548 posestev (poleg tisočev gozdnih revirjev, opekarn, pivovarn itd.) z 1 milj. 287.748 ha. — Ko bi se

bili njih predniki ravnali po Kristosovih naukih, živeli ubožno in razdelili svoje premoženje med uboge, da bi recimo vsaka družina dobila 30 ha, bi se naselilo lahko čez 40.000 družin z nad 200.000 ljudmi.

Kmetijski tolmač.

Imuniteta.

Mnogokrat čitaš, dragi prijatelj, po časnikih besedo imuniteta, imunitetni odsek itd., posebno v poročilih o državnem zboru. Potrebno je torej, da vsaj približno znaš, kaj te besede pomenijo, da si znaš vsaj nekaj misliti, ko dotična poročila čitaš. Beseda imuniteta izhaja od latinske immunitas in je sestavljena od besedic in in munus. Latinska besedica in pomeni sama za sebe po naše v, če je pa združena s kako drugo besedo pomeni ne. Ravno tako tukaj. Namesto da bi pomenili obe besedi skupaj v službi, pa pomenita baš nasprotno človeka, ki nima nikake javne službe. To je en pomen. V drugem pomenu pa znači človeka, ki je prost davka v krvi in denarju; v tretjem pomenu zopet pa človeka, ki ni dolžen odgovarjati sodnji za svoje besede in dejanja.

Govoriti hočemo tukaj samo o tistih srečnih ljudeh, ki spadajo v tretjo vrsto, t. j. ki niso sodnji odgovorni ne za besede, ne za dejanja. Kdo so ti srečni ljudje in kako daleč sega njihova neodgovornost?

To so poslanci, dokler so v službi. Pravico do tega imajo od tistega časa, ko so za poslance izvoljeni, pa dotlej, dokler njihova leta ne potečejo. Evo nekoliko razjasnjenja. Veš, dragi prijatelj, da narodni zastopniki ali poslanci zastopajo bodisi v deželnem bodisi v državnem zboru svoje volilce, z drugimi besedami, oni so dobili „mandat“ ali nalog od svojih volilcev, da v njihovem imenu v državnem ali deželnem zboru govore. V tej svoji službi oni mnogokrat v obrambi narodnih pravic izgovarjajo tudi take besede, zaradi katerih bi se jih lahko djalo pred sodnijo in bi se jih sigurno obsodilo. Ali če bi se poslance moglo zaradi vsake njihove nepravde besede v drž. ali dež. zboru tožiti pred sodnijo, bi ne mogli vršiti uspešno svojih poslanskih dolžnosti, ne bi mogli, kakor je to potrebno, braniti narodnih pravic. Zato je v postavi odrejeno, da se poslance ne sme pozvati pred sodnijo zaradi besed in dejanj v drž. ali dež. zboru. To se pravi, poslance štiti ali varuje imuniteta.

Poslanec pa ima še večjo pravico: tudi za besedo in dejanje, ki jih izgovori ali stori izven državnega ali deželnega zbora, ga ne sme sodnja zasledovati brez dovoljenja ostalih poslancev t. j. brez dovoljenja državnega ali deželnega zbora. Če bi n. pr. tebe, prijatelj, kak poslanec razžalil ali sploh kaj s teboj imel, in bi ga ti hotel tožiti, bi morala prej sodnja šele prositi državni zbor (če je državni poslanec) odnosno deželni zbor (če je deželni poslanec), da ga izroči sodnji. V državnem zboru (kakor tudi v deželnem) pretresa stvar najprej poseben odsek (imunitetni odsek), ki stavi potem, ko je dobil pretresel, ali je zahteva sodnje upravičena ali ne, zbornici predlog, ali se poslance izroči ali ne.

Če zbornica sklene: da, sme sodnja poslance zasledovati. Seveda zbornica to v redkih slučajih sklene. Vendar se more poslance tudi obsoditi za dejanja in besede, ki jih je zakrivil izven zbornice, takrat ko je prenehal biti poslanec, že zadeva med temi zastarala. Kakor veš, se poslanec voli vsakih 6 let, ali pa tudi večkrat, če cesar državni ali deželni zbor, predno doba 6 let poteče, razpusti. Kakor hitro je zbornica razpuščena, neha imuniteta poslance in on je zopet navadni državljan kakor ti. Pomni torej: poslanec je neodgovoren sodnji samo za besede in dejanja, izgovorjene in storjene v državnem (odnosno deželnem) zboru.

In sedaj še moram zgornjo trditev, da poslančeva imuniteta traja od izvolitve pa dokler je poslanec v tem poklicu, nekoliko popraviti. Postava namreč pravi, da ta imuniteta varuje poslance „v času zasedanja“, torej od takrat, ko cesar skliče zasedanje državnega ali deželnega zbora pa do takrat, ko se zasedanje zaključi. Nekoliko pojasnila: Kakor že omenjeno, je recimo

vsak državni (in tudi deželni) poslanec izvoljen na 6 let. V tej dobi 6 let ima državni zbor več zasedanj, recimo pomladno zasedanje od marca do julija, jesensko od septembra do konca decembra. Pomladno zasedanje se včasih o Veliki Noči pretrga in se odgodi za več tednov ter se nadaljuje zopet n. pr. od srede maja do konca julija. Takrat se zasedanje zaključi. Če je zasedanje samo odgodeno, uživa poslanec tudi izven državnega zbora imuniteto. Če se pa zasedanje zaključi, pa poslanec imuniteto izgubi, t. j. sodnja ga lahko zasleduje brez dovoljenja državnega zbora. Tako je n. pr. vsled obstrukcije bilo zadnje zasedanje 10. julija t. l. zaključeno in so poslanci s tem izgubili tudi imuniteto.

Upam, dragi prijatelj, da boš iz zadnjih vrst vsaj nekoliko malo pojma dobil o tem, kaj je to imuniteta poslancev. Pozdrav!
P. P.

Iz političnega sveta.

Na Švedskem je izbruhnila splošna stavka (štrajk) vseh delavcev skoro v vseh podjetjih. Vzrok, ker delodajalci niti najmanj nočejo slišati o kakem zvišanju delavskih mezd. Promet je skoro popolnoma ustavljen. Vlada skuša posredovati.

Bosansko-hercegovinski deželni zbor se snide baje šele aprila prihodnje leto. Volitve v dež. zbor bi se namreč imele vršiti na podlagi prihodnjega ljudskega štetja, ki bo pa šele decembra mesca.

Divjanje Nemecev proti Čehom na Nižjem Avstrijskem, posebno na Dunaju, postala čedalje bolj besna. — Zadnje nedeljo so imeli Čehi v Simeringu na Dunaju neko slavnost, Nemci so izdali parolo, da mora vse, kar je nemško, tja. „Dunaj je nemški in mora ostati nemški!“ vpijejo. In res so prišle cele trume nemških barab, da je trebalo blizu 1000 policajev in orožnikov, da so Nemce ukrotili. Kaj ko bi se začelo na tak način postopati v onih slovenskih krajih, kjer so Nemci v manjšini, nasproti tem?! Kako bi Nemci vpili o slovenskem divjaštvu!!

Črna Gora 14. avg. 1910. bo 50 let, kar je bil proglašen Nikola za črnogorskega kneza. Baje se misli ob tej priliki Črnogoro proglasiti za kraljestvo.

Špansko. Po celi državi je upor dušen. Klerikalni časopisi so pisali, da so uporniki zažigali žive nune in o drugih enakih grozodejstvih. Vse to so laži.

O spremembi pri vladi poročajo nekateri listi. Posamezni ministri pa izjavljajo, da za zdaj ni nobenega govoda o kaki spremembi govornosti.

Pogajanja zaradi rednega delovanja državnega zbora v jesenskem zasedanju se v kratkem pričenejo. Načelnik poljskega kluba je povabil vse načelnike posameznih skupin na posvetovanje 17. tm. Govorilo se bo o političnem položaju in o zblizanju strank. — Slovani, združeni v „Slovanski Jednoti“, bodo tudi še tekom tega meseca imeli posvetovanje.

Zaradi Krete grozi še vedno izbruhniti vojska med Turčijo in Grško. Na Turškem bolj bojeviti krogi zahtevajo takojšnjo napoved vojske Grški. Z mrzlično naglico se delajo na Turškem vojne priprave. Po celem Turškem se je proglašil bojkot proti vsemu grškemu blagu. Grške ladje ne smejo več v turška pristanišča. Turčija je poslala grški vladi pismo, v katerem zahteva, da se odstranijo s Krete grški častniki in grška zastava. Grški listi pravijo, da je ta zahteva neizpolniva. Grška vlada pa se je obrnila na velesile, da posredujejo, Vendar je zadnji čas razpoloženje za mirno rešitev razpora na obeh straneh prevladalo, tako da je nevarnost za vojno že precej zmanjšana.

Beleške.

u Posojilnica v Mariboru podeli za šol. leto 1909/10 obiskovalcu slov. kmet. šole v Št. Jurju ob j. žel. podpora v znesku K 240. — Opremljene prošnje sprejemajo se do 31. avgusta 1909 s pripomnjo, da pridejo v poštev samo prošnji slovenske narodnosti iz političnega okraja Maribor.

u Slovenci v Ameriki so osnovali veliko podružnico Ciril-Methodove družbe v Newyorku; ta podružnica je začasno za vse ameriške Slovence. — Lepo znamenje, da v ameriških Slovincih še ni zamrla slovenska zavest in ljubezen do domovine.

a Upravišтво spodnještajerske jubilejske ustanove v Celju razpisuje rok za podelitev podpor za šolsko leto 1909/10 za slovenske dijake in učence. Prošnjam morajo biti priložena: 1. domovnica, 2. ubožno spričevalo, 3. spričevalo zadnjega polletja, ki mora dokazati najmanj prvi napredovalni red. Nekolkovane prošnje vložiti je do 1. septembra 1909 pri upravištvu spodnještajerske jubilejske ustanove v roke gosp. Lovro Baš-a, c. kr. notarja v Celju.

a Južnoštajerska hranilnica v Celju razpisuje rok za podelitev podpor iz ustanov cesarja Franca Jožefa I. za slovenske dijake in učence katerikoli šoli ali učnega zavoda, ki so pristojni v okrajih Šoštanj, Gornjigrad, Vransko, Sevnica ali Šmarje pri Jelšah do dne 25. avgusta 1909. Dosedanji štipendisti morajo na novo prositi. Prošnjam morajo biti priložena: 1. domovnica, 2. ubožno spričevalo, 3. spričevalo zadnjega polletja, ki mora dokazati najmanj prvi napredovalni red. — (Na prošnjike iz drugih kot tu navedenih petih sodnih okrajev se ne sme ozirati.) — Nekolkovane prošnje naj se vložijo pri Južnoštajerski hranilnici v Celju.

v Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca julija sledeči promet: I. Prejemki: 1. redni dohodki: a) prispevki iz nabiralnikov K 2766/71, b) prispevki podružnic: Kranjsko 2805 K 06 v, Štajersko 1423 K 56 v, Koroško 152 K, Primorsko 1016 K 34 v, skupaj 5396 K 96 v; c) prispevki časopisov 985 K 01 v, d) razni prispevki, dohodki iz prodaje družbenega blaga itd. itd. 8581 K 24 v, skupaj 17.729 K 92 v. 2. Izredni dohodki: Ciril-Methodov obrambni skled 5915 K, torej skupaj 23.644 K 92 v. II. Izdatki: Redni stroški 9067 K 93 v.

p Ptujski „Štajerc“ — podružnica „Südmarke“. Največje svoje hinavstvo kaže „Štajerc“ s tem, da pravi, da je za „narodni mir“ — „Štajerc“ je namreč za tak „narodni mir“, da sme Nemeč vse storiti, Slovenec pa ničesar. Ko so dne 13. septembra lanskega leta ptujski nemški divjaki mirne Slovence pretepali, je bilo to „Štajercu“ prav, ko so mariborski Nemci pobili vsem Slovencem v Mariboru šipe, je bilo to „Štajercu“ tudi prav, ko so pa ljubljanski Slovenci vrnili Nemcem šilo za ognjilo in jim pobili nekaj šip, imenoval je „Štajerc“ Slovence roparje in divjake. Ko so Nemci v Mariboru, Celju in Ptuj trgali in mazali slovenske napise, je bilo to „Štajercu“ prav, ko so pa v Ljubljani Slovenci Nemcem isto storili, se je pa „Štajerc“ napihnil kakor žaba. Ako gre Slovenec k nemškemu trgovcu kupovat, potem je seveda pameten mož na prdnjak, gorje pa njemu, ako bi šel kupovat k Slovencu, potem je seveda slovenski prvak ali slovenski hujskač. Ako Slovenec nosi v mestu slovenske znake ali pa kliče „živijo“, ga zaprejo in „Štajerc“ hvali tako policijo, ako pa Nemci po okolici

razsajajo in „hajlajo“, je pa to po „Štajercem“ mnenju prav, — ker Nemcu je vse dovoljeno — Slovencu pa ničesar. Ako da Nemeč Slovencu enozaušnico, moral bi Slovenec mu pomoliti še drugo stran. To je tisti toliko hvalisani „narodni mir“, za katerega se razgreva „Štajerc“, to je tisti „narodni mir“, ki naj spravi zadnjega Slovenca v grob. To je tisti „narodni mir“, za katerega dela tudi „südmarke“ s tem, da nas preganja iz naše rodne slovenske zemlje. Slovenec, ki ne vidi in ne spozna te vsenemške gonje pod zaščito nemške „südmarke“ in privandranih ptujskih nemškutarjev s pomočjo „Štajerca“, je slep in se mu ne more pomagati.

z V Ciril-Methodovo družbo se zaganja peščica besnih štajerskih duhovniških politikov po „Straži“. Ker ljudje, ki goljufajo slovensko javnost s tem, da pod krinko „obmejnih Slovencev“ nabirajo za svoje umazano časopisje in za svoje politično organizacijo, niso vredni nadaljne polemike, zato tudi na tiste napade ne odgovarjamo. Dejstva itak sama govore dovolj jasno za Ciril-Methodovo družbo.

u Mlad mornar. Piše se nam: Gosp. Adolf Čižmek, ki je letos dovršil tretji razred na Novomeški gimnaziji, je vsprejet kot aspirant v c. in k. mornarico, da se izšola in izuči v strojarstvu c. in k. mornarice. Mladi, komaj 15 letni deček izvolil si je vojaški poklic v nežni mladosti, ne oziraje se na nevarnosti, ki so znane na morskem gladini mornarjem. Mornar, ki se poda na širno morje, si je lahko vsak čas svest, da gre smrti nasproti in da svojcev več ne vidi. Vse to ni odvrnilo mladeniča od namena. Tebi, vrli dečko, ne samo Tvoji sošolci in prijatelji, marveč tudi drugi Tvoji znanci, ob Tvojem odhodu 9. sept. t. l., ko boš zapuščal svoje drage stariše, brate in sestrico, iz celega srca kličemo: Bog Te ohrani v daljnih krajih; ostani nam zvest rojak in Slovenec, tudi če prideš daleč med tuji svet.

o Slovenci in Slovenke, osobito pa narodna društva, C. M. podružnice, akademiki, politične organizacije! — Bliža se čas, ko se bodo zopet lovili otroci za razne nemške ljudske šole na Spodnjem Štajerskem. Vsa sredstva bodo uporabili nasprotniki: pregovarjanje, obljube, grožnje, silo. Sužnjev se danes ne sme več kupovati, pač pa slovensko deco... Opominjamo vas, Slovenci, pravočasno, mislite na protiakcijo!

o Imenovanje v politični službi. Mariborski okrajni glavar Marij grof Attems je imenovan za dvornega svetnika pri tržaški namestnji. Govori se, da pride na njegovo mesto celjski okr. glavar baron Müller, v Celje pa bode prestavljen ptujski glavar Weiss pl. Schlessenburg.

Kaj je s Ciril-Methodovo družbo na Štajerskem? Iz poročila glavnega tajnika g. dr. Žerjava na skupščini družbe v Jesenicah posnemamo:

Veselo se razvija podružništvo na Štajerskem. Samo v l. 1909 smo jih ustanovili 12, 5 pa jih je oživelo. Kakor svež veter gre po zeleni Štajerski. Naše delovanje se je najbolj kazalo v dravski dolini od Spodnjega Dravograda navzdol. Vsako prošnjo smo ugodno rešili. V posameznosti se spuščati ne morem, vendar porabim priliko, da naprosim krajevne činitelje, naj prošnje, kadar jih pošljejo, opremijo s prav podrobnimi podatki. Kolikokrat se je že družbi pripetilo, da je hipoma rešila prošnjo za kak velik šolski donesek, a se isti prosilci, ki so v prvem navdušenju pešali, potem se umikali in

niso hoteli delovati pri izvršitvi projekta. Tako n. pr. se je nekoč nek krajevni odbor pod vodstvom Frana Žebota iz Št. Ilja silno zavzel za ustanovitev neke važne šole, a ko je družba takoj rešila prošnjo, ni bilo o nadaljnjem sodelovanju ne govora. — Torej vsake take zadeve prosimo, da se resno in vztrajno oprime, ne le za hip. (No, kaj pa porečete, vi „od zore do mraka delavni“ Žebot??)

a Romanje v Marljivo Celje. Vkljub neizrekljivi revščini, ki je zavlada vsled toče, saše in drugih ujmn na Spodajem Štajerju, tira vendar naša duhovščina na tisoče ljudi na Zgornji Štajer, da bodo bogatili tujce in še povrh pripravili lep dobiček znani „krščanski“ socij. zvezi za hujskanje in beganje kmečkega ljudstva. Imeli smo že te dni priliko povedati, da duhovščina po večini nima srca za bedo naših ljudi; kajti, kdor se ob splošni revščini gosti kakor dež. posl. Ozmeč in kdor krade kmečkim ženicam denar iz žepov, ta ni ljudski prijatelj! Ali bi ne bilo bolje, ako bi se ves ta denar zbral in poslal v ormoški okraj ali uboge Haloze v pomoč ubogim posestnikom in viničarjem? Pa potem seveda duhovniki ne bi ničesar dobili — zatorej raje nič! Tako se pri nas dela za sveto — bisago.

v Cesar je potrdil ustanovitev deželne deške in dekliske meščanske šole v Fürstenfeldu. Ker bomo imeli sedaj Slovenci v Gradcu tako izborno deželnozbornsko zastopstvo, upamo, da dobimo tudi mi kmalu kako deželno meščansko šolo.

u Glavna skupščina Ciril-Methodove družbe na Jesenicah je jako lepo uspela. V prihodnji številki prinesemo nekoliko obširnejše poročilo, ker nam danes primanjkuje prostora.

u „Gospodarsko obrambno društvo“ Branibor. Ob priliki skupščine Ciril-Methodove družbe na Jesenicah se je sestavil pripravljalni odbor za ustanovitev gospodarskega obrambnega društva kot protiutež nemški „Südmark“. To društvo bi naj delovalo — sporedno s Ciril-Methodovo družbo, ki dela na šolskem polju — na gospodarskem polju. Iz Štajerske sta v pripravljalnem odboru dr. Vekoslav Kukovec in Miloš Štibler.

Celjski okraj.

c Sokolska slavnost v Št. Jurju ob juž. žel. obeta biti velika, kakor kaže zanimanje in bogat spored. Šentjurski odsek telovadnega društva Celjski Sokol priredi dne 22. avgusta t. l. svojo prvo javno telovadbo s primerno narodno veselico. Sodelujejo vsa bratska društva v celjski župi in tudi druga bratska društva izven celjske župe so obljubila sodelovanje. — Sprejem na kolodvoru od severa ob 12. in 20 m, od juga ob 4. uri popoldne; skupni pohod po trgu, do veselice prostora. Ob 5. uri javna telovadba, pri telovadbi svira celjska narodna godba. — Po javni telovadbi ljudska veselica z zanimivim sporedom; srečolov, ribji lov, ples, kavarna, prodaja razglednic, cvetic itd. — In kaj se še bode vršilo, tega Vam še danes ne smemo izdati, pridite in boste vse videli. — Naj ne zamudi nikdo se udeležiti te slavnosti v prijaznem narodnem trgu Št. Jurju, za vsakega bode preskrbljeno, mladi se bodo lahko sukali, drugi srečo iskali pri srečolovu, kateri ima zelo krasne dobitke, tudi za ribiče je priskrbljen velik ribnik, za žejne in lačne bodo pa skrbele naše vrle dame. — 22. avgusta torej vsi v prijazni narodni Št. Jurij na veliko Sokolsko slavnost. — Na svidenje!

c Jesenske veselice. Prostovoljno gasilno društvo na Gomilskem, jemlje

si čast, vsa sosedna gasilna in druga društva vlijudno prositi, da si blagovolijo svoje eventualno nameravane jesenske veselice tako razdeliti, da bi se ne vršile na dan 5. septembra t. l., ker namerava zgornje društvo, tega dne večjo veselico prirediti, ker že dve leti ni nikakršnih veselice prirejalo.

Iz Škofjevasl. Ata Čepl so na lovu za piscem zadnjega Vašega poročila o „romanju“. Pravijo, da bi radi dali magari 20 K, če bi ga le pogruntali. Samničijo gg. Mahneta iz Trnovelj in Premšaka iz Škofjevasl. Ata Čepl, nikar se ne mučite! Nobeden od teh dveh ni bil (Potrjujemo! Uredn.), ampak pisal sem to jaz, popotnik, ki sem slučajno šel skozi Škofjovas. 20 K si pa le prihranite. Še bodo prav prišle. — Tudi ata Okorn so prav neumni, ko take stvari počenjajo. Zadnjič so „ljubčeka“ svoje hčerke Stožirja našli pri Canku, ga okljufali in ga vrgli na tla. In zdaj jih fantova mati toži zaradi lahke telesne poškodbe. — Ata, ata Okorn, stari postajamo, kdaj nas bo srečala pamet?!? Popotnik.

z Iz Dramelj. Vsled neprevidnosti je zgrabila mlatilnica posestnikovemu sinu Petru Dajčmanu desno roko in mu jo zdrobila. Siromaka so odpeljali v celjsko bolnišnico.

v Duhovniška nestrpnost. Minulo nedeljo bi se imela otvoriti ljudska knjižnica „Prosvete“ na Slivnici pri Celju z večjo veselico, pri kateri bi sodelovali tudi šentjurski sokoli. Slivniški kaplan Blaž Dvoršak, kateri je bil zaradi neopravičenega obrekovanja in psovovanja naprednjakov že sodnijsko preganjan in kaznovan, je pa še z nekim klerikalcem poslal v soboto zvečer nad 70 besed dolgo brzojavko na celjsko okrajno glavarstvo, v kateri se je nalaga, da razsaja legar v Slivnici tako, da je v javnem interesu, ako se slavnost prepove. (Zakaj pa tudi ne zbiranje ljudi v cerkvi? Op. st.) Celjsko glavarstvo ni nasedlo tej laži, pač pa so kaplan in njegovi zvesti agitirari cel dopoldan po Slivnici, da je slavnost prepovedana itd., samo da bi obisku veselici, ki je imela čisto nepolitičen značaj, škodovali. Ljudi je potem malo prišlo. — Neglede tega, da taka sredstva sama obsojajo in kaže vso moralno in resnico ljubnost naše duhovščine o pravi luči, je treba opozriti klerikalce, naj ne napenjajo stre do skrajnosti! Proti takemu fantaskemu postopanju bomo tudi napadnjaki napeli vse moči — za posledice nismo odgovorni.

d Strela je vžgala 10. tm. pti večera staro hišo gosp. župana Jrt. Vrečka v Arclinu pri Vojniku. Viši so stanovali neki ubogi najemnik katerim pa so vojniški požarni branvci in nekateri drugi ljudje rešili vino borne imovine. G. Vrečko imatode okrog poldrng tisoč kron. Gasile je pripeljala tudi celjska požarna tmba.

d Umrl je pri Hrastniku Mih. Urbajs, 84 let star. Pokojnik oče vrlega pristaša „Nar. str.“ g. Iv. Urbajsa. Naše sozalje!

o Iz Šmarja pri Jelšah Dne 4. avg. t. l. je bil obsojen I Werk, klerikalni mladenič iz Št. stra na Medvedjem selu zaradi obovanja obč. tajnika g. Amanda Gierja v Šmarju pri Jelšah na 3 drzapora. Kriv mu je tega župnik Gilšek z Medvedjega sela, ki je zaprl fanta, da se je ponudil kot pričv dokaz resnice žaljivega članka v „Gosp.“ izza časa volitev. Zaradi isa članka je namreč župnik Gomilšav kazenski preiskavi pred porotnično v Mariboru. — Zopet jedenbleg že v „Nar. Dnev.“ objavljenobsodb je bila obsojena še cela vrstoroščeveh in Vrstovškovich priganja na dež.

zbornske volitve. Pač jasen dokaz, s kako nepoštenimi in kaznivimi sredstvi so zmagali klerikalci pri deželnozborskih volitvah na Štajerskem!

o Veselica v Prekopi, ki jo je priredil 1. avgusta t. l. pripravljajni odbor „Ljudske knjižnice“, je v vsakem oziru prav lepo uspela in lahko rečemo, da tako lepe prireditve še ni bilo v Prekopi. Slavnostni govornik pravnik Lev Brunčko je govoril o pomenu izobrazbe; z vznesenim govorom je na mah osvojil srca Prekopljanov ter jih navdušil za lepo idejo Ljudske knjižnice. V znamenju izobrazbe v znamenju ljudskih knjižnic bodete zmagali — te zlate besede so se gotovo vsakemu vtisnile globoko v srce. Zbor prekopeljskih fantov in deklet, ki je prvič nastopil, je izvajal pevske točke s sigurnostjo in preciznostjo, ki je človek pri enakih zborih na deželi ni navajen; mladi pevci in pevke so pokazali, kaj se da v kratkem času doseči z marljivimi vajami ter so želi zaslužen priznanje; uspeh, ki so ga dosegli, naj jim bo v vspodbudo, da začeto delo prav tako pridno nadaljujejo. Nekaj novega za Prekopo sta bili dramatični igri „Kmet pri fotografu“ in „Pri puščavniku“, v katerih so nastopali domači fantje in dekleta ter se izkazali tudi kot dobri diletant; zlasti kmet in fotograf sta se kretala na odru kot bi bila rojena na deskah ter vzbujala s svojima maskama in izborna igro cele salve smeha. Med petjem in zvoki trboveljske godbe je le prehitro potekel čas. Udeležba je bila povoljna, posebno z Vrnskega so bile narodne rodbine številno zastopane, tudi „Vilašev“ je prišlo lepo število.

c Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb za sodni okraj Gornji Grad vabi vse p. n. člane na društveni občni zbor, kateri se vrši dne 15. avgusta t. l. točno ob 4. uri popoldne v pisarni okrajnega zastopa v Gornjemgradu s sledečim sporedom: 1) Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2) Poročilo tajnika. 3) Poročilo blagajnika. 4) Volitev dveh preglednikov računov. 5) Nadomestne volitve v odbor. 6) Slučajnosti.

o Škoda po toči je po nekaterih krajih celjske okolice precej velika. Osobito velja to za Svetino, Sv. Lovrenc nad Prožinom, Teharje in Trnovlje. Zatorej ponavljamo svojo zahtevo, da da celjsko okr. glavarstvo nemudoma oceniti škodo sporazumno z župani in posestniki, da se odpišejo vsaj davki.

o Cesar je potrdil postavo o spremembah za vodovodni red mesta Celje od 3. dec. 1908.

o Občinske volitve v Vojniku so se vršile minul petek. Kakor znano, se Slovenci niso udeležili volitev. Izvoljeni so sami Nemci in nemškutarji. V 1. razr. Stallnor, Jakl, Košutnik in Potišer, v 2. Henn, Rataj, Zottl in Kleinschrodt; v 3. dr. Brežnik, Tratnik, Kociper in Eller. — Zares lepa vrsta „pristnih“ germanov!

o V Hrastniku ustanove nekateri nemškutarji odsek celj. „Turnvereina“. Če bode tako deloval kakor celjski, bode sicer stočil kakšen nemškutar precej piva — v ostalem pa se Slovencem tega nedolžnega nemškutarskega športa ne bode treba bati.

o Pomažnjem je v 8. čin. razred g. prof. Anton Jošt v Celju.

o Za „Ljudsko knjižnico v Prekopi“ so darovali: gosp. nadučitelj S. Meglič 86 knjig, g. učitelj F. Jakše 42 veleposestnik g. Lav Apat 10 in gosp. učitelj R. Vrabl 10 knjig, za kar se jim izreka prisrčna zahvala. Pripravljajni odbor.

a Za občinske volitve v Braslovčah so sklenili naprednjaki in klerikalci kompromis.

a Iz Trbovelj. Starosta Trboveljčanov g. Franca Kallana, posestnika in člana raznih društev v Trbovljah smo 3. t. m. spremili k večnemu počitku. Mnogobrojna udeležba pri po-

grebu je bila dokaz, kako priljubljen je bil nepozabni rajnik. Do zadnjega dihljaja je bil vedno dovtipen, navdajal ga je vedno star, značilen trbovski humor. Ponosen vedno na svoj rojstni kraj, se ni dal nikdar nobenemu ugnati v kozji rog. Rojen je bil leta 1835., torej je dočakal starost 74 let. Služil je leta 1858, 59 pri vojaki v Veroni in Milanu in se je udeležil dveh krvavih bitk. Doma je vestno služil rojstni občini več let kot župan in blizu 40 let kot obč. odbornik ter prvi svetovalc, kakor tudi kot načelnik krajnega šol. sveta itd. Ob 50 letnici cesarjevega jubileja je bil odlikovan s srebrnim zaslužnim križcem s krono. Bil je častni član našega gasilnega društva in častni načelnik veteranskega društva. Mož je bil posebež, kar se tiče reda, najsibode v katerikoli reči in vzor gospodarja. Njegovih zdravih dovtipov in starih trbovskih anekdot se bode vsak Trbovčan spominjal do konca svojega življenja. Res original skozinškoz. S starim Kallanom smo položili v grob tudi stare Trbovlje. Bodi mu večni spomin in lahka naša slovenska zemljica!

a Ustanovni občni zbor Ciril-Metodove podružnice v Št. Pavlu se je vršil v nedeljo. 1. avgusta. Predsednik pripravljajnega odbora g. nadučitelj Vidic je podal pregled dosedanega delovanja, ki je rodilo že lepe uspehe, kar je ravno zasluga neumorne gospice Olge Zanierjeve in g. Vidica. Potovalni učitelj C.-M. družbe g. Ivan Prekoršek je govoril na to o narodno-obrambnem delu ter kazal zlasti na naloge, ki čakajo mlado podružnico. — Podružnici so pristopili takoj 4 ustanovniki, 22 rednih in 18 podpornih članov, — štela pa bo podružnica gotovo nad 60 članov. Novemu odboru želimo mnogo uspeha.

o Utopljenka. Dne 4. t. m. so potegnili pri Hrastniku iz Save žensko truplo, ki je bilo že precej razpadeno. Konstatirali so, da je utopljenka identična s 60 letno Marijo Tomšič, pristojno v Vače pri Litiji, katera je 6. julija t. l. skočila v Litiji z mostu v Savo. Truplo so pokopali na Dola.

d Slovenski obrtniki in celjsko oskrbovalno vsprejetišče. Na celjskem rotovžu imamo oskrbovalno vsprejetišče, katero oskrbuje iz deželnih sredstev celjska policija, ki pa se niti tukaj ne more vzdržati svoje nemške prenapetosti in sovražnosti proti Slovencem. Pred kratkim je šel nek slov. mizarski mojster iz Gaberja vprašat, če je morda na potovanju skozi Celje kak mizarski pomočnik Policaji so rekli, da ne, ko je pa šel pomočnikov vprašat, je pa takoj dobil jednega. Tudi od drugih mojstrov čujemo enake pritožbe. Nastane vprašanje, ima-li celjska policija pravico tako pristransko in krivično postopati v zavodu, ki je vzdrževan z deželnimi sredstvi? Prosimo naznanila še več slučajev, da bodemo Ambrožiču na poklicnem mestu pošteno stopili na prste!

z Tatvina. Prav skopi posestnici Franci Pintar v Grižah je neki uzmovič med nedeljsko jutranjo mašo ukradel 100 K, ki jih je imela skrite doma v postelji.

z V Grižah se vrše v torek 17. t. m. ob 2. uri popoldne občinske volitve. Treba je v III. razredu izvoliti dva odbornika. Kakor znano, so klerikalci rekurirali zoper občinske volitve, ker jih je silno presenetilo, da so zmagali naprednjaki v III. razredu z lepo večino in da je njih poslušni župan popolnoma sfrčal iz odbora. Razveljavljen je bil mandat le enega odbornika zaradi premalega števila glasov, drugi napredni odbornik pa je med tem časom umrl. Klerikalci so si že postavili na zaupnem shodu svojega kandidata: bivšega župana A. Šulerja in živinskega barantavca Podkaleta, za katera že

pridno delajo po znani zvezarski navadi. Naprednjaki tudi to pot ne bodo držali rok križem. Pri taki disciplini, kakoršna je bila pri zadnjih občinskih volitvah v jeseni, gotovo tudi zdaj zmagajo. Pridno na delo!

Slovenjegraški okraj.

z Iz Šoštanja. Ko so pred 3 leti zmagali naši nemškutarji pri volitvah v občinski zastop, so se takoj začeli hvaliti, kako izborno-gospodarijo in koliko da imajo denarja v obč. blagajni. Kričali so, da je bila poprej blagajna prazna; pisali so. po vseh nemških listih o slovenski „Sanwirtschaft“, menda radi tega, da se je popravilo nekaj vodnjakov, posulo nekaj občinskih cest ter popravilo in napravilo dokaj občno koristnih stvari; umevno je torej, da v občinski blagajni niso ležali tisočaki in je vladni komisar prevzel samo nekaj sto kron. Sedanji občinski odbor pa ni storil prav ničesar; še cestnih jarkov ni pustil osnažiti, kamo-li, da bi nasul kako cesto! Davkoplačevalci smo že mislili, da morajo ležati tisočaki v blagajni, ker nemški odbor tako varčuje, četudi na napačen način. Pa temu žalibog ni tako! Dobili smo naenkrat 2 redarja v krasni uniformi in s svitlimi sabljami, dočim je poprej eden zadostoval; začelo se je nebroj tožb, ne vemo ali na sklep nemške večine ali na lastno pest županovo. To je požrlo vse dohodke — in sedaj, ko poteka poslovna doba odborova, tarnajo in kričijo, odkod bode mogoče vse dolgove plačati in da bo treba občinske doklade zvišati! Povrh tega pa pride še zadnji sklep občinskega odbora, da se ima 1. redarju v slučaju odpustitve izplačati 10, 2. red. 5 tisoč kron!

a Iz Šoštanja. (H a n s (p. l.) Woschnagg na delu za našo trško občino.) Poročali smo že svoj čas da se je sprejelo na predlog župana Woschnagga 2 žida kot domačina za to, da bodeta ob priliki obč. volitev volilca za nemško stranko. Kaj vse se v našem občinskem odboru sprejme, kaže sledeče: župan je predlagal, naj se izplača iz obč. premoženja 1. redarju, ako se ga odpusti, 10 tisoč, 2. redarju pa 5 tisoč kron. Kaj ta nečuvni predlog in na županov migljaj sklep pomeni, o tem smo si pač na jasnem, g. Woschnagg! Sicer pa se pri nas v trgu počasi širi nezadovoljnost: čevljarji so jezni, ker jim je Woschnagg obljubil ob deželnozborskih volitvah čevljarsko tovarno, katera se bode zidala na dan svetega nikoli; čevljarji delajo sedaj kislejše in daljše obraze kot so najlepše kumare! Tudi tisti, ki so mislili dobiti košček občinskega gozda, se sedaj na tihem jezijo, ker so zvedeli, da se isti gozd ne sme prodati. Nemci (!) pa zabavljajo na Woschnagga zaradi znane sokolske zadeve, katera ne obeta dobrega konca. Woschnagg nam je menda letos prav zato priredil toliko hajlovskih slavnosti, da bi nekoliko na sveže pobarval svoje nemštvo. Ko bode kaj novega, pa vam zopet pišemo, g. urednik! —

v Kdo se udeležuje „mladeniških shodov“ Mi smo že včasih odgovorili na to vprašanje, da pretepači in nahujskani fantje. To nam je sedaj tudi na zelo jasen način potrdila „Straža“ List poroča, da so se mladeniškega shoda na Homcu pri Slovenjgradu iz radovednosti udeležili tudi nekateri naprednjaki in dostavlja: „Če bi se ganili, šli bi hitro po griču navzdol, pa ne po nogah, temveč po glavi.“ Če častita „Straža“ ne čuti, da je s tem dala najslabše spričevalo udeležencem zborovanja in govornikom (duhovnik dr. Hohnjec, dr. Verstovšek in Pišek), jine moremo po-

magati. Omenjeni stavek kaže vso surovost in hujskanje klerikalnih „izobraževalcev“ v polni luči. Ali vas ni sram, gospodje?

v Iz Šoštanja. Lesna delavca Veterinik in Javoršek sta v gozdu podirala drevje. Nažagala sta med drugimi tudi mogočno smreko po polovici in sta potem sedla, da bi se malo spočila. Naenkrat potegne veter in podere nažagano drevo, katero je padlo na Javorška in mu je glavo skoraj popolnoma zmečkalo. Javoršek je kmalu na to umrl.

v Iz Šoštanja. Počasi se bližajo občinske volitve in zato se že trudi naš župan Woschnagg-Vošnjak, kako bi spravil neprijetne mu slovenske davkoplačevalce iz občine, posebno one z višjimi odmerami davka v sosednje občine (slučaj Zalar). Svojim uslužbencem pa narekuje neresnične plače od jednega do sedemtisočev, da se ustvarijo vsled tega novi davkoplačevalci za umetno izdrževanje nemštva v Šoštanju. Ali nismo s takim postopanjem mi drugi občani, ki plačujemo hišni, zemljiški in obrtni davek, prikrajšani na naših pravicah? Kajti na tak način bodo samo Woschnagg-Vošnjakovi sužnji gospodarili v naši občini! Pri sebi postopa seveda Hans drugače. Ko mu je tovarna pogorela, je prosil za odpis davka, ki se mu je za dobo jednega leta dovolil, dasi je tovarna komaj za dobo jednega meseca stala; kako škodo pomeni enoletno prikrajšanje obč. doklad iz tako velikega podjetja za občino, to lahko vsak sam vidi. Treba je, da bodemo o nemškem gospodarstvu v trški občini Šoštanj še natanko razpravljali.

v Najlepši odgovor na klerikalni mladeniški shod na Holmcu pri Slov. Gradcu so dali tamošnji napredni rodoljubi s tem, da se jih je isti dan zavezalo 7 plačati „C. in M. družbi“ za obrambni sklad po 200 K, torej skupaj znesek po 1400 K in to posebno radi tega ker so se klerikalci s svojim mladeniškim shodom imenitno blamirali. Pišek in Verstovšek se bodeta v kratkem času mogla prepričati, da ljudstvo v slovenjgraškem okraju ni tako zaslepljeno, da bi verjelo klerikalnim neumnostim.

Mariborski okraj.

m „Izpod hočkega Pohorja.“ Poroča se nam, da nekateri dolže g. Radovana Mejovškega v Reki kot pisca naših dopisov izpod hočkega Pohorja. Izjavljamo s tem, da nam on ni poslal niti enega teh dopisov.

m Gornje Hoče. Naš Koller je imel 24. jul. lep dan, 25. jul. pa še lepši. 24. jul. so mu napravili hočki fajerberkarji bakljado. „Slavnostni govor“ je imel Stanitzzzz in povzdigoval Kollerja v 9. nebesa, češ da je štramtajč možak. Tudi nadučitelj Moder iz Hoč mu je čestital k 20-letnici, kar je pri fajerberu. Hočki župan Werdnigg mu je krepko stisnil roko in „oko se mu je porosilo.“ Nazadnje mu je fajerber zaklicala: Koller heul! — 25. jul. pa se je blagoslavljal kapelica, ki jo je dal sezidati Koller in tako pokazal svoje „versko prepričanje.“

z Nepotrebno natolcevanje. „Slovenec“ je priobčil v sobotni številki uvodnik, ki še precej natančno slika narodnostne razmere okrog Št. Kungote in Št. Ilja. Čuden pa je v tem članku oni del, ki govori o tamošnjem slovenskem prebivalstvu: „Povedati je namreč treba, da kaže tukaj domači element splošno neko včasih ogavno prijaznost, ki se od prilizjenosti in neodkritosrčnosti prav nič ne razločuje.“ Morebiti velja to za posamezne nemškutarje in odličnejše klerikalce, ki so se tega navadili od slabih duhovnikov, ljudstva kot takega pa se ne sme tako splošno natolcevat, posebno, ako se mu hoče

pomagati. Pripomniti pa je treba, da je za te kraje žalibože državni poslanec glasoviti Janez Rožker iz Wagnitza, ki z ogrožene kraje ne gane niti z mezincem v političnem in gospodarskem oziru. Pridružil se mu je še dr. Korošec, ki sicer oblastno kriči za obmejne Slovence po — Kranjskem, v mariborski okolici pa ni o njegovem delu ne duha ne sluha.

o Ustanovni občni zbor Slovenskega dramatičnega društva v Mariboru se vrši v soboto 14. avgusta ob 8. uri zvečer v Narodnem domu. — Za obilo udeležbo prosi pripravljalni odbor.

m Spodnje Hoče. Dne 1. avgusta se je tukaj obhajala 20-letnica nemške požarne brambe, po domače „Fajerber“. Njen poveljnik je znani pomenčeni gostilničar Stanitzzz, ki ob vsaki priliki kaže, da je pravi nemški bratec. Trobili in bobnali so cel teden v Mariboržanki in vabili mestjane in farane hoče na to vsenemško veselico. Seve so bila vabila tudi v nemškem jeziku in s tem je bilo dovolj dokazano, da Slovenci sploh nimajo nič pri veselici iskati. V zabavo so imeli različne reči n. pr. „jux“ pošto in ribji lov, menda za svoje dolgove. Istega dne je prišlo mnogo Mariboržanov z vlakom, pa niso šli k svojemu nemškemu bratcu, ampak v Slivnico. — Rekli so: nočemo se pustiti žuliti in guliti. In tako je imel pane Stanitzzz malo ljudstva in to še tem bolj, ker tudi domačinov ni bilo toliko, kakor je pričakoval. No, no, pane Stanitzzz, za veliko besed nekaj smeti. Čujte, slovenski kmetje in mladeniči, kaj je ta gostilničar sam rekel nekoč: Ih bil kei bindišer sein, beil ale bindiše sind lumpen. (Jaz nočem biti bindišar, ker so vsi bindišarji lumpi.) Ho, ali šte čuli? — A slovenski denarci, pane Stanitzzz? — **O p a z o v a l e c.**

o Ponarejen petdesetkronski bankovec je zopet srečno zmenjal v neki mariborski trgovini neznan storilec. Zato je treba na te bankovce paziti. Bankovci so zelo dobro ponarejeni, samo nekoliko manjši in beseda „serija“ je malo zabrisana.

d Vode silno primanjkuje v Kamnici pri Mariboru. Vsi studenci in potoki so suhi. Vodo morajo voziti in prinašati iz Drave.

Ptujski okraj.

v Nezaupnica g. dr. Ploju. Župnik Ozmec je dobro vedel, da med poljanskimi kmeti za svojo nezaupnico dr. Ploju ne dobi večine, zato sta se političen in mladeniški shod ob enem sklical. Shoda sta bila resločena, niso pa bili ločeni kmetje-volilci od nezrelih mlečnozobih mladeničev — kateri slednji so se vsi vdeležili tudi političnega shoda seveda in glasovali za nezaupnico Ploju, za katerega niti vedeli niso, da je državni poslanec.

o Podporno in bolniško blagajno za mojstre si nameravajo ustanoviti ptujski nemški obrtniki.

p Velika Nedelja. V preteklem tednu je sprožil dobro misel naš rojak gosp. Robert Košar, učitelj pri sv. Bolfenku pri Središču. Zedinili so se farani pri sv. Bolfenku in so nabrali veliko milih darov za po grozni toči poškodovane prebivalce. Pripeljali so v nedeljo 8. avgusta t. l. po rani sveti maši prav veliki, težko naloženi voz k Vel. Nedelji, murke, grah, fižole, buče, krompir, čebulo, peteržilj, zelje, salato, žito in koruzo. Robert Košar je delil te dare po vrsti nam velikonedeljskim ponesrečencem. Kaj takega še ni bilo nikoli videti pri Veliki Nedelji. Res žalosten, a obenem vesel je bil ta slučaj, za to pa se je tudi marsikatero oko solzilo. Kaj se tudi ne bi, ako lovek premisli to grozno nesrečo in

revščino, in pa da je prišlo kmetško ljudstvo do spoznanja, da tudi ubogi kmet lahko svojemu tovarišu-trpinu v bedi pomore. To je prava krščanska ljubezen, kajti kdor v sili pozna prijatelja in žrtvuje za njega, ta je pravi prijatelj. Želimo iz dna naših src, da bi dobili Bolfenčani v tem oziru posnemovalce. Izrekamo pa jim tudi pri tem najprisrčnejšo zahvalo za prejete dobrote in prosimo Boga, naj jih varuje take grozne nezgode. Bog Vam povrni tisočkrat Vašo dobroto!

a Umrl je v Ptujju 30. jul. 14 letni gimnazijski učenec Gorazd Vabič. N. v m. p.!

a Nenavadna prikazen. Od Velike Nedelje poročajo: Po zadnji toči smo občutili iz studencev, mlak in potokov močan smrad po žveplu. Živina ni hotela piti te vode. Zadnje dni se je ta popolnoma pobarvala, ribe so poginile in živina boleha.

a Toča je pobila tudi Haloze! 3. avg. zvečer ob 6. uri je šla silna toča v zavrčki in barbarski okolici. Ledeno zrnje je padalo v velikih množinah celih 10 minut in napravilo po vinogradih ogromno škodo. K suši še toča — ubogi Haložani! Zahtevamo, da se deželna in državna pomožna akcija razširi tudi na Haloze.

a Umrl je na potu središki posestnik Jakob Tkalec. Vozil je petanjsko vodo in ga je pri tem zadela kap.

a Nemški pretepač obsojen. Iz Ptujja se nam poroča: O. Deutschbauer je meseca maja dejansko napadel slov. trg. totrudnika in kričal: „Slovenskega psa lahko vsak ustrelji, ne da bi bil za to kaznovan.“ Za ta kulturni in nemških spodnještaj. poturic vreden izrek kakor tudi za napad na Krefta je bil Deutschbauer obsojen na 2 dni zapora. Zasebn. obtožitelja je zastopal dr. Ferd. Lašič. — **Mi pravimo**, da bi se taka surovost morala strogo in eksemplarično kaznovati. Kajti taki izreki dražijo celi narod k odporu in kdo bo odgovoren za posledice, ki morajo enkrat priti?

p Od Sv. Barbare v Halozah. Naš „župnik in veleposestnik“ Janez Vogrin besni. Besni od jeze, ker se mu ni posrečilo spraviti pri sedajnih volitvah naše barbarske fare v svoj klerikalni jarem in posebno, ker se mu ni posrečilo, dobiti krajnega šolskega sveta v svojo oblast. Župnik je zagrižen in častihlepen. Pri neki seji krajnega šolskega sveta je vdaril ob mizo v šolski sobi rekoč, da mora tekom enega leta ves „liberalizem“ iz fare izginiti ter da ne bo prišel v šolsko pisarno, dokler se bo tam čital „Nar. List“ in „Slov. Narod“. Z vsilo je delal na to, da bi dobil krajni šolski svet pod svojo komando in bi tem ložje pometal z učiteljstvom, ki mu je največji trn v peti, ter da bi razpolagal s šolskimi prostori po svoji volji, namreč v uporabo mežnarju in organistu. Ker pa je večina udov napredna, si je vzel dva na muho, da ju „spreobrne.“ Radi njegove sitnosti sta mu ta dva morda navidezno kaj obljubila, a ko je prišlo do resnice, sta mu pokazala hrbet, vsled česar je župnik popolnoma propadel in krajni šolski svet je zopet v naprednih rokah. Vsled tega ta strašna župnikova jeza. V tej jezi je napisal obema pisma, ki glede surovosti, podlosti in predrznosti nimata primere. Samo en stavek iz enega pisma: „Glejte, da ne bova skupaj prišla, sicer Vas zdelam kakor psička na cesti!“ Tako govori katoliški duhovnik proti svojemu faranu. Kaj pa poreče škof v Mariboru? Pa seveda, on se svojih duhovnikov boji, saj so pod zaščito vsemočnega dr. Korošca. — Naš ljubi „veleposestnik“ Vogrin bi kakor

rečeno, tudi vse občine svoje fare rad dobil v klerikalne kremplje. In naša fara šteje 5 občin in 2 delni. Vedno je hodil možak okrog in agitiral, kaplan Rabuza je nosil listke, na katerih so bili zapisani črni kandidati II. in III. razreda. A ne pomaga vse skupaj nič. Dve občini, kjer je najbolj upal na gotovo zmago, sta že v naprednih rokah. Skoro gotovo bo tako tudi v ostalih. In to peče, to grize, odtod ti izbruh ošabnosti in nadutosti. — **Mirovali** smo doslej, a zdaj bomo večkrat posvetili v temne kote delovanja našega „veleposestnika“, poleg tega tudi župnika Janeza Vogrina. — Na svidenje!

a Za župana na Vurbergu je zopet izvoljen g. Anton Preložnik, pristaš kmečke zveze.

p Iz Ormoža. (Zahvala.) Podpisani, po toči prizadeti in z živili obdarovani občani se potom svojih občinskih predstojnikov iskreno zahvaljujemo vsem št. Bolfenčanom na Kogu za pomoč, katero se nam izkazali s tem, da so nam dne 8. avgusta 1909. pripeljali pred ormoško šolo velik voz razne zelenjave in živil. Posebna hvala tudi št. bolfenskemu učitelju-veleposestniku g. Košarju, ki je to pomoč sprožil in št. bolfenskemu županu g. Borku, ki je živila pripeljal. Bog plati! — Ivan Keček župan na Hardeku, Fr. Masten župan v Pušincih, Novak župan v Litmerku.

Od Velike Nedelje. (Zahvala): Z zelenjavo obdarovani Velikonedeljčani se po svojih gg. županih iskreno zahvaljujemo Bolfenčanom za pomoč. Bog plati! Župani: Heržič Blaž, Henrik Irgolič, Florijan Kuharič, Skerlec Franc, obč. odbornik.

Ljutomerski okraj.

d Nenavadna nesreča. 3. t. mes. ob 10. uri zvečer je treščilo v viničarijo g. mlinarja Perka v Ivanjskem vrhu. Otroci so pobegnili iz hiše in izpustili živino, kajti lesena bajtica je bila v trenutku v plamenu in je zgorela do tal. Zjutraj so našli na mestu, kjer je stala materina postelja, kupček kosti. Mati, ki je bila v drugem stanu, je torej zgorela. Oče je v Gradcu, kjer dela zidarski. Od zapuščenih otrok šteje najstarejša 19 let, najmlajši še le 10 mesecev.

a Sodnik Weingerl mora biti zelo nacionalna in pa tudi zelo — zabavna glava. Na svoji odhodnici iz Ljutomera je v svetih besedah navdušenja govoril o ljutomerskem nemštvu in želel, naj Ljutomer ostane tako — nemški kakor je. Glede tega nemštva bode gotovo Weingerl z nami vred istega mnenja; pa kaj človek vsega ne stori za zabavo v dobri družbi? Ptujčani pa se veselite, da dobite tako — nepristranskega nemškega sodnika!

Brežiški okraj.

b Kapele. Ker mi ni bilo mogoče, posloviti se od vseh prijateljev in znancev osebno, storim to tem potom, poslavljajoč se od vseh v duhu. Kratka doba enega leta in toliko odkritih prijateljev in znancev. Tu je doma gostoljubnost. Neznane, kaj še znanec, ki ga pripelje pot mimo vinskega hrama, ne bo nikdar odšel, da ne bi bil povabljen na kupico vina. Ni je kmalu občine, kjer bi se toliko čitalo in v katero bi prihajalo toliko raznovrstnih časnikov. Staro in mlado bere in starčki do 80 let se kosajo v tem z mladeniči. Zato so tudi starši naklonjeni šoli, želeč, da se njih otroci še bolj izobrazijo kot je bilo njim samim mogoče. In ni mogoče, da bi taka občina v omiki in napredku zaostajala za drugimi. — Visoko nad drugimi se razprezajo Kapele, vedno svež zrak pa bistri glave Kapelčanov. Ostanejo mi

vedno v lepem spominu. — **Fran Vadnač.**

b Podsreda. Blagoslovljena je hiša nekega tukajšnjega klerikalca, ki je volil Piška, in kateremu je hčerka, baje tretjerednica in seveda nedolžna stvarca, tekom 12 mesecev porodila 3 nezakonske otroke. Tusem naj pogleda „Gospodarjev“ dopisnik, ki sanjari o uravnosti. Adam in Eva sta morala bežati iz raja zaradi enega jabolka, klerikalec pa sme snesti tudi tri, če je v „kat. izobraževalnem (!!) društvu.“ Da, da! In Marijine devičice vabijo fante v oštarije ter plačujejo za-nje. Hm, hm!

b Iz Podsrede. Razni štusi, Podpečani in enaki bratci so mislili, da bodo vse Podsredčane, ki so v veliki večini odločno naprednega mišljenja, in kmete v okolici vjeli v svoje mreže, ko so ustanovili neko „kat. izobr. društvo.“ Naš g. Bartolomej Podpečan je isto „oživel“; pravila v potrdilo je bil poslal že lani kaplan Kolenc. G. Podpečan je sicer zvalil v svoje nazadnjaško društvo par Marijinih devic, vse hčerke našega ex-župana Štusa in nekaj tretjerednikov. Žrtvoval je v ta namen par litrov vina! Toda, če prav ima gosp. Podpečan nebo in pekel na razpolago, ne more beležiti nikakih uspehov. Mi svetujemo g. kaplanu, naj bo krotek in ponižen, kajti njegovo delovanje v podsredi ne bo donášalo onih sadov, ki jih pričakuje. — Ob priliki kaj več! „Veritas.“

Vestnik nar. napredne mladine.

u Zveza narodno-napredne mladine. Pripravljalni odbor je imel v nedeljo 8. t. m. v Celju pod predsedstvom mladeniča Andreja Oseta svojo sejo, na kateri se je podrobno posvetoval o sestavi pravil zveze ter o drugih zadevah. Sklenilo se je ustanoviti za celo deželo enotno društvo, v katerega okvirju se snujejo podobori, krajevni in okrajni odbori itd. Ustanovni občni zbor bo **dne 10. oktobra t. l. v Žalcu** v zvezi z veliko ljudsko prireditvijo. Pripravljalni odbor stooi te dni z merodajnimi krogi v Žalcu in v širši okolici v dogovor. Slovensko mladino pa opozarjamo že danes na ta dan, ki mora biti sijajno slavje narodno-napredne mladine. Opozarjamo pa tudi vsa društva. blizu in daleč, naj ne prirejajo ta dan svojih slavnosti, ampak naj bodo zastopana na tej slavnosti. — Sklenilo se je končno, da bo „Narodni list“ uvedel začasno posebni oddelek, v katerem bo poročal o mladinskem gibanju (to smo z današnjim dnem že storili! Op. ure d n.). — Končno se je storil sklep, da se skliče še pred ustanovnim občnim zborom več krajevnih zborovanj. Za večja enotna okrožja (Posavje, savinska dolina, šaleška odn. mislinjska dolina, dravska dolina, Slov. Gorice, Haloze itd.), na katerih shodih se ima vzbuditi med narodno napredno mladino zanimanje in smisel za organizacijo. Govoril bo po možnosti povsod vodja naprednega slovenskega mladeniškega gibanja mladenič Andrej Oset. Mi kličemo vrlim bojevnikom napredne misli: Naprej! V Vas je bodočnost, v Vas up slovenskega naroda.

u Za sklad mladinske organizacije je nabral g. Viktor Puncer 2 K 80 vin. v gostilni g. Vodeba na Petelinjku v Slivnici. Pristrčna hvala in v posnemanje! — Pri prvi odborovi seji se je nabralo K 3'80.

u Za sklad mladinske organizacije je nabrala 2 K 70 vin. gđc. Rozika Teichmeister v gostilni gosp. Adam Kincl v št. Jurju ob juž. žel. Marljivi gđni pristrčna hvala ter želimo mnogo posnemovalcev. Darove sprejema začasno tovariš Andrej Oset št. Jurij ob juž. žel.

Novice iz slovenskih krajev.

Pokvarjenost na Hrvatskem. Klerikalno „Hrvatstvo“ je nedavno temu zapisalo ta-le vzklik: „Raje Raucha tri leta na banski stolici nego koalicijo (t. j. parlamentarno vladu) tri mesece“. Zakaj? To naj pojasni poleg nešteti drugih sledeči dogodek: Lani je Rauchov intimus in vinski brat monsignor Stjepan Horvat, župnik v Št. Jurju pri Ludbregu, postal kanonik. Seveda je imel Rauch mnogo brige, predno je odstranil vse zapreke. A zdaj pride drugo poglavje. „Službeni List“ od 31. julija t. l. je prinesel vest, da je umirovljena učiteljica S. v Št. Jurju. Mnogi učitelji so razmišljali, kaj pomeni, da se je učiteljico, krepko in zdravo, po 18 letih učiteljevanja upokojilo. E, pa čujte: Gospod kanonik si je zazelel, da bi bila tudi S. pri njem v Zagrebu, morda celo, da bi svojo hčerko, ki jo je imel z njo, lažje vzgajal, in šel je k Rauchu in ga prosil, da mu — „pomore“. In zgodilo se je — in mlada učiteljica v p. je prišla v Zagreb in se nastanila v krasnem stanovanju, da v miru preživi svoje mlade dni. O ti ganljiva očetovska skrb, — ko bi ne bila na račun Hrvatske!!

Z L. Plantanov mandat. Nar. napredna stranka kandidira v dolenskih mestih na mesto dosedanega poslanca L. Plantana, ki je svoj mandat odložil, odvetnika v Novem mestu dr. Segulo.

Z Kočevski razbojnik pred sodiščem. Zaradi znanega nastopa kočevskih kumpanov Janeschütza, Weinschrota in Dürrfelda v slovenski trgovini g. Pevca, kjer so razbijali in spravljali celo človeško življenje v nevarnost, so bili pred okrožnim sodiščem v Novem mestu obsojeni: Janeschütz na 8, Dürrfeld na 6 in Weinschrot na 5 mesecev težke ječe. V primeri z ljubljanskimi obsodbami mile kazni. A zanimivo je, da jih je sodišče vsled od zagovornika vloženega priziva pustilo iz zapora proti kavciji 400, 300 in 200 kron. V Ljubljani je moral Slovenec, obtožen zaradi veliko manjšega prestopka, položiti več tisoč kron kavcije. Da, da, naše pravosodje!

Z Volilni imeniki za deželno-zbornske volitve na Goriškem so od 9 t. m. razpoloženi.

O Občinske volitve v Zagorju so, kakor poroča „Rd. Pr.“, vsled pritožbe klerikalcev in liberalcev razveljavljene.

Z Pridna dekla. V Št. Vidu ob Gl. je opazila gostilničarka pri Schuber-nigu, da ji vedno zmanjkuje denar. Nekega dne pa opazi pri dekli, ki ji je popolnoma zaupala, hranilno knjižico na 2660 kron, ki jih je ta vložila v raznih zneskih od marca do julija t. l. Deklo so zaprli.

Z Tržaška namestnija je izdala na vse občine ukaz, da imajo dajati takozvanim „tičarjem“ čim manj dovoljenj za ptičji lov. Tičarji so ponekod že uničili vse ptice.

V Grozna toča v ljubljanski okolici. Ljubljansko okolico je obiskala 3. t. m. grozna toča. Padala so ledena zrna do debelosti kokošjega jajca. Setve in poljski pridelki so uničeni, mnoga okna razbita, strehe poškodovane. Najbolj so zadete Domžale, Št. Vid in Medvode. Strela je zažgala tudi več poslopij

O V goriški okolici in Furlaniji grozdje močno črni, gnije in odpada. Vinogradniki se boje, če bo bolezen napredovala, slabe letine.

O Deželni zavod za vzajemno zavarovanje goveje živine na Goriškem ima doslej 61 podružnic z 3200 člani in 9450 glav zavarovane goveje živine za 2 milj. 200.800 K. Zavod je doslej izplačal odškodnino v 91 slučajih nezgod v znesku 19.000 K. Iz teh števil je razvidno, da zavod lepo napreduje ter da ljudstvo čimbolj spoznava njegovo važnost.

V Dopolnilne volitve v Trstu za državnozbornski mandat bivšega soc. demokrata Pagnini, ki je mandat odložil, se vrši 14. novembra t. l., event. ožja volitev 21. nov.

Z Strašen požar jo uničil posestniku Tomcu v Stranski vasi v Belokrajini vsa gospodarska poslopja. Škode ima nad 20.000 kron in ni zavarovan. Kmetje, zavarujte se!

Razne novosti.

U Kača sesala kravo. Čuden slučaj pripoveduje kmet John Besset iz Georgetowna v Ameriki. Imel je kravo, ki mu je dan za dnem dajala dosti mleka. A nekoč zapazi, da je bila, ko jo je prignal s paše, že izmolžena. To se je ponavljalo vsak dan skozi ves teden. To se mu je zdelo čudno, zato sklene paziti na lopova. Zažene kravo na pašo, se skrije za velik kamen in čaka. Pa prileze velika črna kača, se ovije kravi okoli noge in jo sesa. Krava mirno stoji. Ko se je kača nasasala, se odviije in leze nazaj v grmovje. Tedaj pa skoči kmet, vzame kamen in ubije kačo. A glejte! Krava je bila zaradi tega tako divja, da je hotela kmeta nasaditi na rogove, in je kmet moral zbežati.

Z Materinska ljubezen pri pticah. V Schönbergu pri Magdeburgu je začela goreti hiša, pod katero streho je imela neka ptica gnezdo z mladiči. Ko je začela goreti streha, je mati obupno kričeč letala okoli gnezda, nazadnje pa zletela vanj in s perotmi ščitila mladiče — ter seveda z njimi vred zgorela.

Z Medvedi so se pojavili na Velebitu. Napadajo ovce in govedo. V Selinah je medved raztrgal kravo in ranil dve telici.

Z Zanimive številke. Piva se je narvarilo na Avstrijskem leta 1908 nekaj nad 20 milijonov hl, 340.000 hl manj nego l. 1907. Kot vzrok tega nazadovanja se imenuje dobra vinska in sadna letina ter pivni bojkot v alpskih in čeških deželah. Poročilo tobačne režije za l. 1908 pa je hujše, ker pravi, da se je porabilo za 60% več tobaka, ko prejšnje leto, ali pa, da se je potrošilo za 14 milijonov kron več za tabak ko leta 1907. 261 milijonov kron je šlo v dim.

A Zadnji rok za zamenjanje starih desetgoldinarskih bankovcev z datumom 1. maja 1880 je do 31. avgusta t. l. Ti bankovci se pa morejo le zamenjati pri glavnem zavodu avstro-ogrske banke in pri njenih podružnicah.

O Italjansko divjaštvo. Ko so minolo nedeljo priredili šibeniški Sokoli izlet na Rab in izstopili v Zadru s parnika, jim je tam kakih 70 laških pobalinov priredilo demonstracijo. Ko so se ti pobalini vračali v mesto, je stopil iz brivnice sodni avskultant Masovčić, in dasi se ne vtika v politiko, so ga laški pobalini-akademiki pri belem dnevu na ulici napadli in strašno prebili. Ima 4 težke in 20 lahkkih ran. To hudodelstvo se je moglo zgoditi na javni ulici o belem dnevu, ne da bi se bila policija ganila. In tako se obnašajo laški akademiki!

O Pijani davkar. V Delnicah na Hrvaškem je minulo nedeljo davkar Runjanin v pijanosti streljal brez vsakega povoda v uradu na svojega pristava. Runjanina so zaprli.

O Poskušeni beg Abdul Hamida. Eks-sultan Abdul Hamid se nič kaj dobro ne počuti v svojem zaporu v Solunu, zato poskuša, ne bi li na pripraven način in ob pravem času zbežal iz vile Alatine. Naenkrat je odpustil dve svoje ženi, baje zaradi tega, ker so se zmiraj prepirale in mu nagajale. Ko so pa stražarji preiskali te „prepirljive“ ženske, so našli pri njih pisma na različne osebe, ki bi naj pomagale sultanu iz zapora. Za tokrat mu je torej spodletelo.

O Ujet oderuh. V Belemgradu so zaprli večkratnega milijonarja Jefto Kuzmanoviča, kateri je posojal kmetom denar in pobiral od njih take obresti, da so po dvakrat presegale posojeno svoto. Sedaj ga je prijelo sodišče.

O Madžarsko nasilje. Madžarski naučni minister grof Apponyi je izdal naredbo, da bode moral od 1. septembra naprej vsak rumunski katehet, ki poučuje kršč. nauk na drž. šolah, poučevati v madžarskem jeziku. Duhovnikom, ki tega ne bodo storili, bo odvzeta kongrua. Škofi so izdali na duhovnike poziv, da ne smejo izvršiti naredbe. Rumunsko časopisje agitira zelo živahno proti naredbi in pozivlja škofo, da ne smejo odnehati.

O Mož s petimi ženami. Ogrska policija zasleduje nekega trg. potnika Geberta, ki ima v 5 različnih krajih na Ogrskem stanovanja in povsod po eno ženo. S štirimi ima otroke. Gebert je izginil.

Loterijske številke.

Gradec, 7. avgusta 1909: 85, 37, 38, 66, 76.
Dunaj: " " " 44, 40, 72, 78, 54.

Listnica uredništva.

Podsređa: Kolikor le moremo, vidite, da priobčimo. A — „ultra posse nemo tenetur“ — to sami veste. Le poročajte se, pa kratko! Zdravi!

Gostilno s koncesijo

se prevzame takoj v večjem kraju, na trgu ali tik farne cerkve, ali pa v kraju, ki bi bil tudi potreben brivec.

Ponudbe na **F. Majerle, Št. Jurij ob južni železnici.** 73 3-2

Proda se

zaradi preselitve lep **vrt**, 10 minut od mesta Celje, z vso zelenjavo vred, po primerni ceni. Zraven so tudi vinske brajde, velika greda z nasajenim krompirjem in fižolom. Poleg vrta dobi se lepo stanovanje: soba, kuhinja in jedilna shramba. Natančnejša pojasnila pri upravnistvu tega lista. 195

Sprejemem takoj ali s 1. septembrom

trgovskega sotrudnika

ki je izurjen v prodaji mešanega blaga ter tudi porabljen kot poslovodja. — Ponudbe naj se pošiljajo na trgovino

Adalbert Globočnik, Žalec.

Naprodaj ima

kreditna in stavbena zadruga „Lastni dom“ v Gaberju pri Celju (pisarna v Celju, Rotovski ulice št. 12) na svojem posestvu v Gaberju

25 lepih stavbišč.

Tam se dobi tudi potrebni stavbeni kredit.

Išče se izurjen

trgovski poslovodja

za trgovino mešanega blaga in deželnih pridelkov. Trgovina se da tudi v najem ali pa pod ugodnimi pogoji proda.

Več se izve pri g. M. Šumer, trgovki v Poljčanah.

Lepa hiša,

v sredi trga, tik nove šole, pripravna za manjšo trgovino, mesarijo, gostilno ali kako drugo obrt, se iz proste roke proda. Pojasnila daje posestnica **Marija Napotnik, Št. Jur ob južni železnici.** 71 3-3

! Čevlji !

Priporočam svojo zalogo vsakovrstnega obuvala za moške, ženske in otroke; tudi turistične čevlje po goiserskem načinu; domače in tovarniško delo po vsakovrstni ceni. Vse se dobi in kupi pri

IVAN BERNA,
Gosposka ulica št. 6 v Celju.

Mladič

19 let star, ki obvlada popolnoma slovenščino v besedi in pisavi, zmožen nemščine, z lepo pisavo (sedaj dopisnik raznih listov, odločen pristaša „Narodne stranke“) želi v odvetniški ali drugi pisarni kake primerne

službe kot pisarniški začetnik

eventuelno tudi v drugi stroki. Ker ima silno veselje do učenja, mu je najljubše mesto, kjer bi si še kaj priučil. Vstopi lahko takoj, ev. 1. sept. t. l. — Cenj. dopisi se naj blag. nasloviti: **Josip Planinc jun., Podsređa, Štaj.**, ozir. pod šifro „Pisar“ na „Nar. list“ v Celju.

Malo novo hišo

(2 mali stanovanji v pritličju, 2 čedni podstrešni sobi, vrt), ravnokar zgrajeno na mojih stavbiščih v **Zavodni** **takoj prodam.**

Vinko Kukovec, stavbni podjetnik, Celje

Pristni kranjski lanenooljnati firnež

Oljnate barve

v posodicah po 1/2, 1 kg
kakor tudi v večjih posodah.

Fasadne barve

za hiše, po vzorcih.

Slikarski vzorci

in papir za vzorce.

Čaki

pristni angleški za vozove,
za pohištva in za pode.

Steklarski klij

(klij) priznana in strokovno
preizkušena najboljši.

Karbolinej

prve vrste.

Mavec (gips)

za podobarje in za stavbe.

Čopiči

domačega izdelka za zidarje
in za vsako obrt
priporoča

Adolf Hauptmann

v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna
oljnatih barv, firnežev, lakov in
steklarskega klij.

Zahtevajte cenike!

Darujte za Nar. sklad!

Podpisani naznanjam vsem somišljenikom, da sem **prevzel**

gostilno v najem

od g. Perschon v Bistrici pri Mariboru v kateri bom točil najboljša pišečka in bizeljska vina, bela in rdeča po nizki ceni; dobila se bodo tudi topla in mrzla jedila vsaki čas. Za mnogobrojni obisk prosita vse somišljenike, posebno pa prijatelje dobre in rujne pišečke in bizeljske kapljice, ter se priporočata

Anton in Marija Urek
gostilna Perschon v Bistrici pri Mariboru.

Učenca

s primerno šolsko izobrazbo sprejme v trgovino mešanega blaga

Miha Serne, Ruše.

Odvetnik dr. Ivan Fermevc

si usoja naznaniti, da je **otvoril** svojo

odvetniško pisarno v Ptujju,

v hiši zdravnika gospoda dr. B. Štuheca,

~~~~~ Poštna ulica št. 19. ~~~~~

Najboljše mlatilnice

za rabo na roke, gepelj in vodno moč, geplje, čistilnice (pajkle in trierje) vseh vrst, sadne in grozdne mline, slamoreznice, kakor vsakovrstne poljedelske stroje, zajamčeno najboljšega izdelka, priporoča po najnižjih cenah

trgovina z železnino 'Merkur', P. Majdič, Celje.

Slike in cene strojev pošilja z obratno pošto zastonj in franko.

Največja in najcenejša izber
zaročnih in različnih drugih zlatih, double itd. uhanov, verižic, zapestnic in sploh vsakovrstne zlatnine in srebrnine. **prstanov**

Pozor! Predno si kupite uro, oglejte si mojo velikansko zalogo pravih švicarskih zlatih, srebrnih, nikelnastih in stenskih ur, budilk, verižic, toplomerov, očal, daljnogledov itd. — vse po najnižjih cenah.

Naročite **cenike**, katere razpošiljam zastonj in poštne prosto. Popravila izborna in točna.

Rafael Salmič
v Celju, 'Narodni dom'.

9 52--30

Prosim obiščite mojo trgovino in oglejte si bogato izbero različnih **poljedelskih strojev**, posebno

mlatilnice

čistilnice, sadne in grozdne mline, katere zaradi velikanske zaloge prodajam letos po znižanih cenah.

Najboljša umetna gnojila za ajdo so v zalogi.

Velespoštvaje:

Trgovina z železnino 'Merkur', P. Majdič, Celje

Smrt

doleti vsacega, ampak sreča samo tistega, kateri naroči sedaj belo platno v veletrg. hiši R. Stermecki, Celje, Štajersko.

Štajersko platno	m	po 36 v
Slovensko platno	"	" 40 "
Savinsko platno	"	" 44 "
Vojaško platno	"	" 46 "
Domestik-platno	"	" 48 "
Gorsko platno	"	" 60 "
Istrija-tkanina	"	" 54 "
Holandska tkanina	"	" 60 "

Vzorci zastonj in pošiljatve čez 20 kron franko.

Naprodaj

je po ceni posestvo s 3 hišami zraven premogokopa na jako ugodnem prostoru. Hiše so pripravne za vsako obrt, najbolj pa za prodajalno zganja in vinotoč. Pogoji ugodni.

Natančneje pri **Andreju Oplotniku v Zabukovci**, pošta Grize.

184 2 1

Kdor je osivel, izgleda star.

Izvrstna zajamčeno nesškodljiva sredstva za barvanje las so:

1. Vitkov „Vedno mlad“ plavo, rjavo, in črno barvilo. Pobarva takoj in trajno. Ena škatlja štiri krone.
2. Vitkov „Nucin“, stekleničica eno krono.

Ta sredstva za barvanje las so se jako dobro izkazala v tisoč slučajih. Edino pristna iz kem. laboratorija

Fr. Vittek & Co., Praga II.

Zahtevajte samo Vitkove preparate, vse druge zavrnite!

Narodna dolžnost vsake slovenske gospodinje je, da zahteva v vsaki

~~~~~ trgovini le izborno

z znamko 'tiger'

Pfeiferjevo pralno milo

iz milarne **Ivana Pfeifer**
v **Spodnji Hudinji** pri Celju — pošta Celje.

28 51-20

Poštne hran. račun št. 54.366.

Telefon št. 48.

„LASTNI DOM“

Pisarna je v Celju, Rotovške ulice št. 12

Uradije se vsak dan razun nedelj in praznikov od 8.—12. ure dopoldne.

Najboljša prilika za sigurno štedenje je plodonosno nalaganje gotovine pri denarnih zavodih, ki nudijo najugodnejše pogoje.

registrovana kreditna in stavbena zadruga z omejeno zavezo v Gaberju pri Celju

sprejema hranilne vloge od vsakega, je član zadruga ali ne, na tekoči račun ali na hranilne (vložne) knjižice in jih obrestuje letno po

pet od sto (5%)

Hranilne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo. — Rentni davek plačuje zadruga in ga ne odteguje vlagateljem, tako da dobijo na leto celih 5 K od naloženih 100 K. — Posojila daje proti 6% obrestovanju na osebni kredit, proti zastavljenju vrednotic, dragocenosti ali nepremičnin na menice ali dolžna pisma. — Odplačuje se na račun glavnic in obresti v mesečnih ali v posebej dogovorjenih četrt — oziroma polletnih obrokih.